Sava Bogasiu

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Recunoştinţă părintelui arhimandrit IOVAN MARCOVICI şi lui MICHAEL HESEMANN pentru descoperirea moaştelor Sfântului SAVA de la Buzău

Sava Bogasiu

EDITURA ALPHA MDN
BUZĂU - 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
BOGASIU, SAVA
Sfântul Sava de la Buzău într-un acatist întreit / Sava Bogasiu. –
Buzău : Alpha MDN, 2017
ISBN 978-973-139-380-3

2

Redactor: Traian Gh. Cristea

Corectura: Lidia Dinu

Tehnoredactare computerizată: Romeo Cristescu

Coperte: I Sf. SAVA de la BUZĂU

Prefață: Tr. Gh.C.

Imagini preluate de pe internet

SAVA BOGASIU

SFÂNTUL SAVA
DE LA BUZĂU
ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

EDITURA ALPHA MDN
BUZĂU - 2017

CUPRINS

1. VIAȚA SFÂNTULUI MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU……11

2. SEMNIFICAȚIA ACATISTULUI ÎN CULTUL BISERICII ORTODOXE……..…31

3. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DE LA BUZĂU, IZVOR DE BUCURIE SFÂNTĂ…55

4. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DUPĂ PĂRINTELE ARHIMANDRIT CLEOPA ILIE – ROMÂNIA……81

5. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DUPĂ PĂRINTELE PROFESOR MIHAIL MILEA – DACIA……123

6. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DUPĂ PĂRINTELE PROTOSINGHEL IOVAN MARCOVICI– SERBIA……..159

7. CONSIDERAȚII LITERARE ŞI SPIRITUALE LEGATE DE CELE TREI ACATISTE……207

8. SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU ÎN ICONOGRAFIA ORTODOXĂ……..231

CUVÂNT ÎNAINTE

Cartea semnată de scriitorul Sava Bogasiu reprezintă un nou dar de suflet făcut cu drag cititorilor, întru cinstirea Sfântului mucenic SAVA de la Buzău, pildă vie de iubire jertfelnică pentru Iisus Hristos.

*Autorul cărţii se numără printre puţinii preoţi cărturari, călăuziţi de marea preţuire nutrită, de-a lungul anilor, pentru un Sfânt martir din zona Buzăului. A scris cu însufleţire cărţi dedicate Sfântului mucenic Sava de la Buzău; în final, a făcut tot posibilul şi a mers pe urmele acestuia, aflând unde i se află moaştele. Merita efortul, fiindcă scriitorul mărturişeşte că, prin martirizarea slăvitului Sfânt,,**a devenit pentru România unul din primii ambasadori duhovniceşti, cu rangul de sfânt rugător înaintea lui Dumnezeu, pentru binele poporului nostru.”***

Structura acestui binecuvântat volum este simplă şi îmbietoare, previzibilă chiar din titlu.

Cele opt capitole sunt pline de smerenie şi har, căci prin acatistele inserate se con-

turează emoţionant şi pătrunzător, recunoştinţa şi veneraţia de care se bucură Sfântul Sava de la Buzău.

Cititorul se poate întâlni pentru înce-put cu o sinteză persuasivă, plină de patos, a vieţii sfântului omagiat (cap.1). Urmează o clarificare documentată, atât de necesară, a semnificaţiei termenului ACATIST(cap.2). Era şi firesc să se prezinte apoi cititorului ce însemnătate are ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA de la BUZĂU pentru credincioşi (cap.3).

Succesiunea celor trei ACATISTE (cap. 4,5,6), semnate de Arhimandritul Ilie Cleopa, Pr. profesor dr. Mihail Milea-Dacia şi Pr. Protosinghel Iovan Marcovici-SERBIA, constituie prilejuri de primenire spirituală. Citindu-le, te simţi pătruns de înaltă cinstire faţă de Sfântul Martir şi, în acelaşi timp, ţi se desluşesc sentimente precum ***smerenia****,* ***preţuirea*** *fără hotar pentru ceea ce înseamnă* ***martirajul sfinţilor.***

Mai departe, în minte, ni se înfiripează datoriile sacre: ***iubirea jertfelnică****,* ***rugăciunea necurmată, curăţia din adânc de suflet.*** *Ne dăm seama imediat că trebuie să recitim această*

carte şi pentru rugăciunile tămăduitoare.

Da, cartea aceasta este şi una de învățătură, căci trebuie să recunoaştem, unele informații le cunoşteam vag, pe unele ni le-am reamintit iar, nu puține, chiar neştiute până acum, le-am descoperit, îmbogățindu-ne sufleteşte.(A se vedea şi cap. 7,8!)

Descoperim, aplecându-ne asupra celor scrise în paginile volumului de față, printre altele, câteva însuşiri alese ale stilului, care înlesneşte asimilarea esențelor din pagini.

În primul rând, accesibilitatea, grație unei exprimări limpezi, pe înțelesul celor mulți. Astfel, enunțurile ne strecoară în suflet îndemnul la smerenie conform spuselor lui Iisus: ***„Veniți şi învățați de la Mine, că Eu sunt blând şi smerit cu inima”*** *(Matei II,29).*

O altă lumină chemătoare a cărții este pilda iubirii jertfelnice pe care o reprezintă Sfântul Sava de la Buzău; fiindcă el nu numai prin rugăciune şi post l-a slujit pe Dumnezeu în Biserică, ci a şi probat prin jertfa supremă iubirea pentru Mântuitorul.

Cum se pot uita cuvinte precum cele aş-

*ternute de autor în Acatistul închinat Sfântului care a trăit în duhul lui Hristos: „**Asemenea unei făclii ce arde, te-ai aprins, o, Sfinte mucenice Sava, de focul dragostei lui Dumnezeu, punându-ți viața în pericol prin apărarea dreptei credințe creştine, de păgânii care slujeau celor neînsuflețite;**”?!*

*Pentru noi, cei de astăzi, şi pentru viitorime, pentru vârstnici şi mai ales pentru tineri, de mare folos este să deprindem **iertarea** şi **răbdarea** nevoințelor vieții pământeşti, precum a răbdat Sfântul Sava, luând pildă de la la chinurile suferite de Iisus, pe cruce; şi Sava a îndurat “**chinuri cutremurătoare pe care le-a biruit cu dragostea fierbinte față de Hristos**”. Moartea martirică a fost privită în față: ”**Bucură-te, că sufletul ți l-ai încredințat Mântuitorului Hristos;***

Bucură-te, că nu te-ai înfricoşat de cei care ucid trupul;” (Icosul al 4-lea, p 132).

Cuvine-se deci să aducem adâncă cinstire celor care au trudit la realizarea acestei cărți unde sunt adunate belşug de învățăminte înălțătoare.

Traian Gh. Cristea

I. VIAȚA SFÂNTULUI MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU

Unul din minunatele daruri cu care Dumnezeu a blagoslovit poporul român este numărul mare de sfinţi români, ştiuţi şi neştiuţi de noi, care strălucesc precum stelele pe bolta cereasc㠹 a Bisericii.

Printre aceştia, la loc de mare cinste, se află **Sfântul Mucenic Sava**, unul dintre primii martiri creştini care a trăit şi a pătimit pe melea-

gurile Buzăului.

În vechile calendare bisericeşti i se spune **„Gotul”,** nu pentru că era got de neam, ci pentru că el a trăit în ţinuturile din sud-estul ţării noastre, unde în veacul al IV-lea se aflau goţii –popor migrator care pusese stăpânire, pentru o vreme, pe aceste meleaguri, unde a vieţuit şi Sfântul Mucenic Sava.

Faptul că Sfântul Sava era străromân se vede clar atât din **Actul martiric,** cât şi din corespondenţa purtată între Sfântul Vasile cel Mare cu Betranion – Episcop de Tomis, şi cu guvernatorul Sciţiei Minor: Junius

Soranus, corespondenţă în care se fac multe referiri la credinţa creştină a strămoşilor noştri.

Sfântul Sava s-a născut în jurul anului 334, într-un sat din ţinuturile buzoiene, nu departe de râul Mouseos, numit astăzi Buzău. El a avut marea fericire să se nască într-o familie de părinţi creştini care, deodată cu hrana trupească, i-au dat-o şi pe cea sufletească, îndestulându-l cu Cuvântul lui Dumnezeu. Acest sfânt cuvânt a rodit însutit în inima lui, aprinsă din copilărie de dorul lui Hristos. Precum doreşte cerbul apa izvoarelor, aşa dorea de mult Sava să

se împărtăşească cu cele Sfinte în biserică.

De mic copil a avut această înclinaţie spre viaţa religioasă, trăind asemenea unui monah în sfinţenie şi ascultare de Biserică.

Duhovnicul lui era preotul Sansalas – părintele satului, al cărui nume era foarte cunoscut până în Dobrogea, unde avea multe rude, la care găsea ocrotire şi sprijin sufletesc când se porneau persecuţiile împotriva creştinilor.

Dumnezeu l-a înzestrat pe Sava din pruncie şi cu darul cântărilor religioase, fapt pentru care preotul

Sansalas l-a apropiat foarte mult de Biserică, folosindu-l ca dascăl, desfătând auzul creştinilor ce luau parte la oficierea slujbelor religioase.

Gândea el cu smerenie că orice dar trebuie folosit spre slava lui Dumnezeu şi mângâierea celor din jur.

Atunci când, din diferite motive, nu se săvârşea Sfânta Liturghie în satul său, vrednicul Sava pleca într-o cetate din apropiere – probabil oraşul Buzău de astăzi - unde slujea un preot pe nume Gutticas.

Cu trecerea timpului, Sava sporea tot mai mult în cele duhovniceşti.

În **Actul martiric** alcătuit de un reprezentant al Bisericii din Goţia, din care făcea parte, se arată că era **„drept în credinţă, cucernic, gata spre toată ascultarea cea îndreptată, blând, simplu la cuvânt, dar nu în cunoştinţă, vorbind tuturor paşnic despre adevăr, făcând să tacă pe păgâni, nesemeţindu-se, ci purtându-se cum li se cuvine celor smeriţi, liniştit şi negrăbit la cuvânt şi foarte râvnitor în tot lucrul bun”.**

Hrana lui era postul şi rugăciunea, la care adăuga cuvântul sfânt al Evangheliei lui Hristos. Era bun cu

toată lumea, încât toţi cei din sat îl iubeau, ba chiar şi goţii care stăpâneau aceste ţinuturi şi încă nu erau creştini.

Imediat după edictul de la Milan, dat la anul 313 de împăratul Constantin cel Mare, a urmat o perioadă de linişte religioasă şi de refacere a vieţii bisericeşti. Creştinii ieşeau din catacombe la lumină, slujind lui Hristos.

Însă, după moartea împăratului Constantin cel Mare, a urmat din nou un puternic val de persecuţii împotriva creştinilor. Goţii păgâni conduşi de Atanaric au declanşat re-

presalii puternice şi împotriva creştinilor din ţinuturile stăpânite de ei.

Păgânii le impuneau creştinilor să mănânce din carnea animalelor jertfite idolilor. Creştinii care refuzau acest lucru erau foarte crunt persecutaţi şi chiar omorâţi.

În asemenea mare încercare, unii păgâni, binevoitori, sfătuindu-se între ei, ofereau unor creştini, rude cu ei, în faţa persecutorilor şi în public, carne nejertfită în loc de carne jertfită idolilor, spre a-i păzi pe ai lor neîntinaţi şi a-i înşela pe prigonitori.

Sfântul Sava a refuzat catego-

ric acest compromis plin de vicleşug, spunând tuturor în public: **„dacă cineva va mânca din cărnurile acelea, fie şi nejertfite, acesta nu poate să mai fie creştin”.**

Prin aceasta, Sfântul Sava căuta să-i ferească pe creştini de căderea în cursa diavolului **„care urlă ca un leu, gata să-i înghită chiar şi pe cei aleşi” (I Petru 5, 8).**

Într-o altă împrejurare, păgânii, dorind să-i salveze pe prietenii lor creştini, erau gata să jure că în satul lor nu este niciun creştin. Dar Sava le-a spus: **„pentru mine să nu jure**

nimeni, căci eu sunt creştin”. Credinţa lui era puternică şi înflăcărată.

În anul 372, nefiind slujbă religioasă de Sfintele Paşti în această zi, deoarece preotul Sansalas şi mai mulţi creştini se refugiaseră din pricina persecuţiilor în sudul Dobrogei, Sava a plecat într-o cetate din apropiere să serbeze Învierea lui Hristos împreună cu preotul Gutticas.

Pe când mergea pe drum, i s-a arătat un bărbat foarte înalt şi strălucitor la faţă, care i-a zis să se întoarcă în satul lui, la preotul Sansalas. Dar Sava i-a răspuns că preotul Sansalas nu este în sat, fiind

plecat în Sciţia Minor şi a mers mai departe spre preotul Gutticas.

Deşi afară era foarte frumos, dintr-o dată se porni o zăpadă imensă, care-i astupă drumul ca să nu poată merge mai departe. Atunci Sava a înţeles că voia lui Dumnezeu este de a se întoarce cât mai degrabă în satul lui, unde sosise între timp preotul Sansalas pentru a săvârşi slujba Sfintelor Paşti credincioşilor care mai rămăseseră.

Când s-au revăzut Sava cu duhovnicul Sansalas, s-au bucurat foarte mult că i-a ajutat bunul Dumnezeu să mai slujească încă o dată împreu -

nă de Sfintele Paşti.

În preajma Sfintelor Sărbători, s-a pornit un nou val de persecuţii împotriva creştinilor. Păgânii umblau din sat în sat, căutând pe cei care mărturiseau credinţa în Hristos, pentru a-i face să se lepede de Taina Botezului. În a treia noapte după Paşti, Atanaric prigonitorul a năvălit în sat cu o ceată de tâlhari şi l-au aflat pe preotul Sansalas cu dascălul său Sava, ce se odihneau după o noapte de priveghere şi de cântare lui Dumnezeu.

În semn de dispreţ, acei păgâni i-au dezbrăcat şi i-au lovit cu

nuiele şi bice, arătând multă cruzime, lăsându-i aproape fără suflare. Dumnezeu le-a dat tărie şi răbdare în aceste încercări, încât, făcându-se ziuă, Sfântul Sava zicea celor care îl prigoniseră amarnic: **„Oare nu m-aţi purtat voi prin locuri arse, prin ascuţişurile cioturilor bătându-mă? Vedeţi, însă, dacă pe trupul meu am vânătăi la rănile pe care mi le-aţi făcut!”.**

Dumnezeu, Care face minuni şi are grijă de aleşii Lui, l-a tămăduit îndată pe Sfântul Mucenic Sava de toate rănile pricinuite de prigonitori. Aceştia l-au legat apoi pe Sava între

două osii metalice foarte grele, unde l-au lăsat să se chinuiască o noapte întreagă. Între timp, prigonitorii adormind, o femeie care s-a sculat dis-de-dimineaţă pentru a găti bucatele celor din casa ei, s-a dus şi l-a dezlegat. Deşi era liber, el nu a fugit, ci, dimpotrivă, a rămas în apropiere, ajutând acea femeie în munca ei. Dimineaţa, când a aflat Atanaric despre acel fapt, a dat poruncă să i se lege mâinile şi să fie atârnat de o grindă a casei.

Nici aceste chinuri nu l-au făcut pe Sava să se lepede de Hristos, ci dimpotrivă, şi mai mult îl întăreau.

Atunci când un prigonitor a

aruncat în el cu un rug de fier, toţi credeau că Sava a murit, dar el, sculându-se, Îl slăvea şi se închina lui Dumnezeu spunând: **„Aceasta m-a durut atât de mult, de parcă m-aţi fi lovit cu un fir de lână”.**

Atanaric, văzând că nu poate să-l facă pe Sava să renunţe în nici un fel la credinţa lui în Hristos, a dat poruncă să-l înece în apa Buzăului. Auzind acestea, Sfântul Sava a strigat de bucurie: **„Binecuvântat eşti Doamne şi preamărit este numele Tău, Iisuse, în veci. Amin! Căci Atanaric se osândeşte la moarte veşnică şi pierzanie, iar pe mine**

mă trimite la viaţa cea pururea fiitoare, căci astfel a binevoit Dumnezeul nostru".

Soldaţii lui Atanaric, văzând frumuseţea şi nevinovăţia acestui tânăr creştin numit Sava, au încercat să-l salveze de la înec, motivând că stăpânul nu va şti dacă acesta va fi lăsat liber de către ei. Auzind Sava aceste cuvinte, le-a zis: **„La ce vă folosesc aceste cuvinte? Faceţi cum v-a spus stăpânul vostru. Eu văd dincolo de râu ceea ce voi nu puteţi vedea. Îi văd pe cei ce trebuie să primească sufletul meu şi să-l ducă în locaşul măririi;**

aşteaptă numai momentul când va fi despărţit de trupul meu”.

Prigonitorii l-au luat şi l-au afundat în apa Buzăului, căci avea legată de gât o greutate mare.

Murind astfel, în apă, cu lemnul ce îi era legat de gât şi crucea deasupra, se exprimă cele două simboluri sfinte ale mântuirii oamenilor: Botezul şi Crucea.

După ce Sava şi-a dat duhul, oştenii l-au scos din apă şi l-au lăsat afară neîngropat. Venind creştinii din apropiere, i-au luat trupul său sfânt şi l-au îngropat cu multă evlavie.

Vestea despre sfinţenia vieţii şi

curajul credinţei Sfântului Sava s-a răspândit foarte repede până în Asia Mică, în cetatea Capadociei, unde slujea Sfântul Vasile cel Mare, care a scris îndată o scrisoare lui Junius Soranus, să mijlocească pe lângă episcopul Betranion pentru a primi moaştele Sfântului şi a le aşeza în cetatea sa.

Moaştele Sfântului Sava au fost însoţite de o scrisoare a Bisericii din Goţia către Biserica din Capadocia, în care se spunea printre altele: **„Aveţi grijă să săvârşiţi Sfânta Liturghie în ziua când preafericitul martir Sava a fost**

încoronat fără să fi cunoscut cei-lalţi fraţi, pentru care toată Biserica Ortodoxă şi Apostolică să laude şi să binecuvânteze pe Domnul Care a binevoit să preamărească pe slujitorii Săi".

Sfântul Sava este un mărturisitor al credinţei poporului nostru şi între alte neamuri. Ne bucurăm că din neamul nostru, Dumnezeu a ales această mlădiţă altoită în Trupul lui Hristos, care este Biserica.

El este un neîncetat rugător înaintea lui Dumnezeu pentru noi, creştinii. Prin cinstirea Sfântului Mucenic Sava, noi de fapt Îl cinstim

pe Dumnezeu, Care este minunat întru Sfinţii Săi. Amin!

2. SEMNIFICAȚIA ACATISTULUI ÎN CULTUL BISERICII ORTODOXE

Am întâlnit în ultima vreme tot mai multe persoane care nu înţeleg întotdeauna corect cuvântul **„Acatist”;** ele confundă slujba în sine a **Acatistului** cu unele pomelnice, numite **„acatiste”,** scrise pe o hârtie, în care înşiră câteva nume şi adaugă câteva cereri speciale: de sănătate,

de ajutor la examene, căsătorie, împăcare, naştere de prunci, îndepărtarea duşmanilor etc.

De aici necesitatea de a clarifica şi pentru credincioşii neştiutori semnificaţia acestui termen.

Prin cuvântul **„ACATIST”** se înţelege, în primul rând, o slujbă religioasă alcătuită de Sfânta Biserică prin slujitorii ei, în cinstea unui Sfânt, exprimând în acest mod admiraţia pentru viaţa sa minunată şi pentru faptele deosebite pe care le-a făcut în timpul vieţii, cât şi pentru minunile săvârşite după plecarea lui în lumea de dincolo.

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Cuvântul **„acatist”** vine din limba greacă: **ακαθιστος(1).** La verbul grecesc : **καθίζω**=*a sta jos, a şedea,* se adaugă un **a** privativ care se traduce prin: ***„fără”.***

Deci, prin **acatist (ακαθιστος)** se înţelege o slujbă religioasă în timpul căreia nu poţi sta pe scaun, decât în caz de boală sau de bătrâneţe.

În limbile slavonă şi rusă(2), la **„Acatist”** se spune: **„Akamucm” (akatistu).** Termenul **„Acatist”** înseamnă deci ***a sta în picioare,*** fiind opus cuvântului **„Catismă”, κάθισμα,** care se traduce: ***a sta jos pe***

scaun *(în strană, pe canapea etc.).* **Psaltirea** (o carte cu 150 de psalmi – poezii religioase-, împărţită în 20 de **catisme,** adică grupe de psalmi) se poate asculta stând pe ceva, într-o stare de linişte interioară, de cugetare la cele auzite.

Acatistul ca durată de timp este mai scurt şi de aceea se stă în picioare sau în genunchi. În ambele poziţii, indiferent de cea pe care o alegem, ne simţim mai concentraţi la rugăciunea în sine. Prin aceste poziţii ale corpului, în picioare sau în genunchi, în timpul citirii slujbei **Acatistului,** arătăm în mod special o evlavie

deosebită, adică smerenie, o dragoste duhovnicească şi o rugăciune stăruitoare către sfântul în cinstea căruia îi citim sau ascultăm slujba **Acatistului** respectiv.

Acatistul, în sine este o rugăciune în formă de poezie liturgică, prin care cerem stăruitor ajutorul duhovnicesc al unui sfânt oarecare, ca să ne ducă dorinţele noastre înaintea bunului Dumnezeu.

Nu toţi aici, pe pământ, avem uşă deschisă permanent la conducătorii noştri lumeşti sau bisericeşti. Totuşi, pentru a ajunge acolo la nevoie, apelăm de cele mai multe ori

la persoanele din jurul conducătorului, care se află permanent în preajma lui, zi de zi aproape.

Toţi sfinţii din ceruri sunt cei mai apropiaţi casnici ai lui Dumnezeu, alături de îngerii Săi. Sfinţii s-au ridicat de jos, sus, la ceruri, fiind prieteni devotaţi ai Mântuitorului Iisus Hristos, Care spunea în Evanghelie apostolilor Săi aşa: **„Voi sunteţi prietenii Mei" (Ioan 15, 14).**

Cu sfinţii, ca unii care au trăit pe pământ, printre noi, oamenii, avem o relaţie deosebită de prietenie, din punct de vedere sufletesc; îi simţim foarte aproape, ne înţeleg du-

rerea, necazul, dorinţa, şi, de aceea, apelăm la ei stăruitor prin această slujbă, numită generic **ACATIST.**

Slujba **Acatistului** ne este de mare ajutor duhovnicesc. Are mare putere; totul depinde de credinţa vie cu care participăm la această slujbă religioasă.

Acest gen de slujbă: **Acatist(3)** îşi are începutul istoric în secolul al IV-lea după Hristos.

Patriarhul ecumenic Serghie al Constantinopolului (386) a compus primul Acatist în cinstea Sfintei Fecioare Maria, pe care a chemat-o în ajutor, să scape cetatea de păgânii

care voiau s-o distrugă.

Acatistul Maicii Domnului are 24 de strofe, după numărul literelor alfabetului grecesc. Douăsprezece dintre acestea au păstrat numele de **icoase,** iar celelalte douăsprezece au primit numele de **condace.**

Icoasele sunt compuse, de regulă, din două părţi inegale: una de relatare, şi alta de proslăvire a sfântului respectiv. Toată cinstea pe care o manifestăm faţă de un sfânt oarecare se înalţă de fapt la Dumnezeu, Care este izvorul sfinţeniei, după cum îngerii cântă neîncetat în ceruri:

„Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot" (Isaia 6, 3).

Cuvântul **„condac"** vine din limba greacă: **κοντάκιον,** adică: *volum de pergament rulat în jurul unui mic baston de lemn.* **Κοντός** sau **κοντας** este o compoziţie poetică de o strofă, care conţine un rezumat al sărbătorii religioase, ceea ce explică originea numelui **Κοντός=***scurt.*

Cel mai vechi autor de condace şi cel mai vestit imnograf bisericesc este **Roman Melodul(4)** (secolul al VI-lea). Aceste poezii religioase cu numele de **condace** le găsim în cărţile de cult: **Ceaslov, Triod** etc.

Cuvântul **icos** provine din limba greacă: **οικος** înseamnă *casă.* În ebraică, la **casă** se spune **„betel”.** Aşa cum o casă conţine în sine toată avuţia celui ce o stăpâneşte de drept, aşa şi rugăciunile sintetizate, adunate pe scurt, se află adăpostite în aceste cântări religioase numite generic: **condace şi icoase,** care formează slujba **Acatistului.**

Condacul conţine pe scurt o faptă minunată, un eveniment deosebit din viaţa sfântului respectiv, iar în **icos** sunt adunate ca într-o locuinţă frumos împodobită toate calităţile morale, spirituale, intelectuale, virtu-

ţile deosebite, minunile sfântului pe care-l elogiem în slujba **Acatistului.**

Fiecare **condac** se încheie cu **„Aliluia”,** cuvânt de origine ebraică. **Acesta** este un termen frecvent întâlnit în Vechiul Testament, în Psalmii lui David, precum şi în Noul Testament.

Cuvântul ebraic **Hallelujah** (transcris în limba greacă: **Allelouia**) înseamnă: *Lăudaţi pe Iahve.* **Tetragama** (nume format din patru litere) **YHWH** este numele ebraic al lui Dumnezeu, derivat din verbul **HYH (a fi).**

În Biblia ebraică se spune că

acest nume a fost auzit pentru prima dată în istorie de către Moise – omul lui Dumnezeu - pe munţii Horeb şi Sinai.

Aliluia este o cântare de bucurie şi de biruinţă împotriva răului, a morţii, a păcatului etc. În cântările bisericeşti(5), **„Aliluia”** este folosit de foarte multe ori în forma întreită: **„Aliluia, Aliluia, Aliluia”.** Cu alte cuvinte, lui Dumnezeu întreit în Persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, I se cuvine toată preamărirea şi lauda noastră, ca jertfă duhovnicească.

Fiecare icos se încheie cu aceste cuvinte: **„bucură-te!”.** Este

un îndemn transmis pentru prima dată de îngerul Gavriil Sfintei Fecioare Maria, când se afla la rugăciune, în Templul din Ierusalim: **„Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine! Binecuvântată eşti tu între femei …" (Luca 1, 28).**

La fiecare slujbă de **Acatist,** aducem aceste cântări cu bucurie sfinţilor, deoarece ei au plecat de la noi de pe pământ, cu sufletul la ceruri, mai aproape de Dumnezeu, lângă Mântuitorul Hristos, unde este lumină, iubire, sfinţenie.

Faptul că sfinţii au ajuns la Dumnezeu, prin mari greutăţi şi

jertfe, trecând peste orice obstacol, este un temei de bucurie reală şi veşnică pentru ei. A urma pilda sfinţilor, modul lor de trăire şi de mărturisire a credinţei ortodoxe este o nădejde că putem ajunge şi noi la bucuria lor.

Bucuria este sensul şi axa Ortodoxiei. Sfinţii ne cheamă la bucurie. Izvorul bucuriei este învierea. Prin Iisus Hristos şi noi vom învia. Sfinţii au trecut de la moarte la viaţa veşnică, şi de pe pământ la ceruri, cu sufletele lor curate, aşteptând şi învierea trupurilor lor la a doua venire a Mântuitorului pe pământ, anunţată

prin apariţia Sfintei Cruci pe cer într-o formă vizibilă pentru toate popoarele lumii (Matei 24, 30).

Ori de câte ori citim sau ascultăm un **Acatist,** ne bucurăm de bucuria sfinţilor. Slujba Acatistului nu face parte din Rânduiala tipiconală a celor **Şapte Laude** şi nici din celelalte slujbe religioase ale sărbătorilor creştine de peste an.

Acatistul ca slujbă se citeşte în afara Ceasurilor bine rânduite de Biserică, la cererea credincioşilor şi pentru feluritele lor nevoi. **Acatistul** poate fi citit de preoţi, de vieţuitorii din mănăstiri, dar şi de credincioşii

care au evlavie şi credinţă în sfinţii lui Dumnezeu.

Rânduiala **Acatistului** începe cu **rugăciunile începătoare:** *Împărate ceresc..., Sfinte Dumnezeule…* (de trei ori), *Preasfântă Treime…* şi *Tatăl nostru.*

Atunci când facem **acatistul** unui sfânt oarecare, este bine să avem în faţă şi o icoană a sfântului, pentru a-i simţi şi mai mult prezenţa la rugăciunea noastră. Dacă avem posibilitate, putem aprinde o candelă sau o lumânare, iar de nu avem, atunci să aprindem şi mai mult inima noastră cu credinţa vie şi cu dra-

gostea sfântă faţă de Dumnezeu, Care **„este minunat întru Sfinţii Săi”.**

Există în popor expresia: **„a scrie un acatist”** sau **„a da un acatist”.** În cazul de faţă, ea se referă la momentul când pe o hârtie sau pe un carneţel special tipărit scriem numele nostru, precum şi numele celor din familia noastră, colegi, prieteni sau nume de persoane care trec prin mari necazuri, încercări şi au mare nevoie de ajutor de la sfinţii lui Dumnezeu. Pe **acatist** se trec doar numele de botez ale celor vii. Pentru cei morţi, există alte

slujbe: parastase, trisaghion pentru morţi etc.

Hârtia pe care am scris pomelnicul, adică numele tuturor celor pe care vrem să fie pomeniţi la această slujbă specială, se numeşte în popor **acatist.**

Prin urmare, cuvântul **acatist** are două înţelesuri distincte, care nu pot fi confundate:

1) **slujba religioasă în sine, compusă din cântări şi rugăciuni**;

2) **pomelnicul sau hârtia care conţine numele celor pentru care facem slujba acatistului.**

Cuvântul **„pomelnic”** vine de

la: *pomenire, aducere-aminte de cineva.*

Istoricul pomenirii începe de pe Golgota. Tâlharul care s-a căit de păcatele săvârşite, fiind osândit la moarte pe Cruce, a strigat cu lacrimi către Mântuitorul, şi El tot pe Cruce fiind: **„Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta" (Luca 23, 42).**

Pomelnicul sau **acatistul** (lista cu nume) se dă preotului ca să fie pomenite acele persoane, fie în taină, fie cu glas tare. În faţa lui Dumnezeu nu contează dacă sunt pomenite în şoaptă sau cu voce tare,

căci El aude chiar şi gândurile noastre.

În popor mai circulă o expresie greşită, pe care o zice cineva la supărare, din răutate: **„îţi dau acatist”** sau **„te pun la acatist”;** este ca şi cum ai zice: **„te pun la blestem”.** Doamne, fereşte!

Nici Biserica şi nici preotul nu blestemă pe nimeni. **Acatistele** sunt slujbele de mulţumire, de binecuvântare, de ajutor şi de dezlegare a răului.

Să nu confundăm vrăjitoarele cu preoţii! Orice vrăjitoare, indiferent de magia pe care o face: albă sau

neagră, se află în slujba diavolului, care face numai rău.

Diavolul este întruparea răului şi ca atare el nu poate face bine sub nicio formă. Preotul, în biserică şi oriunde ar fi el, este în slujba lui Dumnezeu, Care ne vrea binele tot timpul.

Cartea care conţine rânduiala **Acatistelor** pentru Mântuitorul Iisus Hristos, Maica Domnului şi toţi sfinţii se numeşte **Acatistier.** În ultima vreme s-a tipărit şi **Acatistierul Sfinţilor Români,** o carte cu rânduiala acestor slujbe pentru toţi sfinţii români canonizaţi de Sfântul Sinod al

Bisericii Ortodoxe Române şi care sunt trecuţi şi în Calendarul bisericesc.

În bisericile de mir, slujba **Acatistului** se face de regulă lunea, miercurea, vinerea, precum şi în ajunul marilor sărbători, înainte sau după Vecernie. La mănăstiri, Acatistul se face de obicei între Utrenie şi Ceasuri.

Rânduiala Acatistului o putem citi fiecare dintre noi acasă, în orice zi, atunci când avem evlavie şi simţim nevoia de a intra în legătură vie cu un sfânt drag nouă.

SFÂNTUL SAVA **DE LA BUZĂU-**

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

MARE ESTE DUMNEZEU ŞI MINUNAT ÎNTRU SFINŢII SĂI!

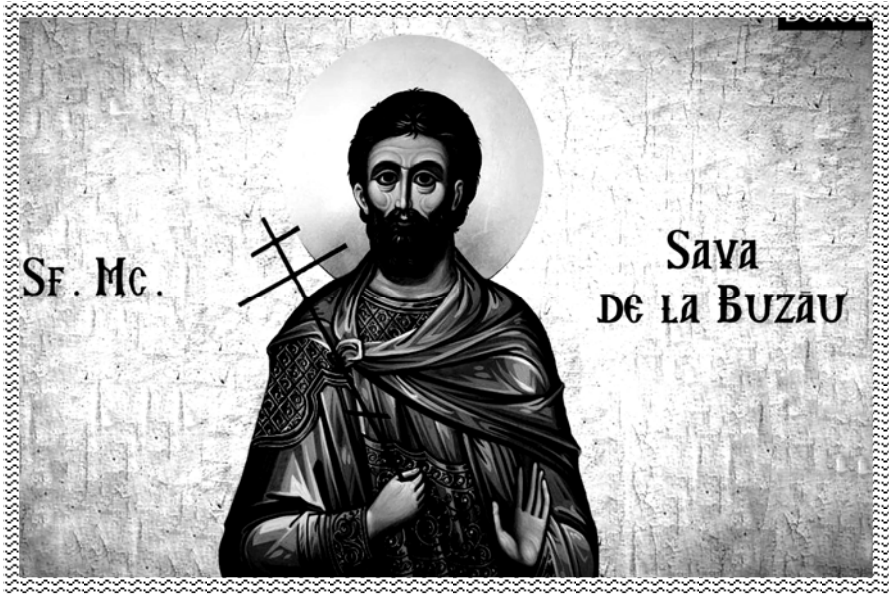

NOTE:

1. A se vedea: ¤ Cluqnet, Leon, **Dictionnaire grec-francais des noms liturgiques en usage dans l'Eglise grecque,** Paris, 1985

2. A se vedea: ¤ Roty, Martine, **Dictionnaire russe-francais des termes en usage dans l'Eglise russe**, Institut d'Etudes Slaves, Paris, 1992

3. A se vedea: ¤ Ene, Branişte, preot prof. dr., **Liturgica generală,** ediția a II-a, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1993.

4. **Sfântul Roman Melodul** (gr. Ρωμανός), un prolific scriitor grec de imnuri, s-a născut în Emesa (Hems), în Siria. Prăznuirea sa se face pe 1 octombrie, în aceeaşi zi cu praznicul Acoperământul Maicii Domnului. **Este supranumit şi Melodul – făcătorul de condace, de cântări bisericeşti. El este, alături de Sfântul Sava, patronul cântăreților, al dascălilor bisericeşti.**

5. A se vedea: Grăjdian, Vasile, pr., **Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă** – aspecte de identitate a cântării liturgice ortodoxe, Editura Universității „Lucian Blaga", Sibiu, 2000

3. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DE LA BUZĂU- IZVOR DE BUCURIE SFÂNTĂ

Aşa cum am precizat şi în capitolul precedent, **ACATISTUL** este o slujbă religioasă din cultul Bisericii Ortodoxe, închinată Mântuitorului Iisus Hristos, Maicii Domnului – Sfânta Fecioară Maria, Sfinţilor Îngeri, precum şi Sfinţilor care s-au ridicat cu sufletul lor curat, de pe pământ la

Dumnezeu, în ceruri.

Cum am mai spus, cartea care cuprinde toate aceste Acatiste se numeşte **ACATISTIER.**

De fiecare dată când citim un Acatist, sufletul nostru se umple de o imensă bucurie sfântă, semn că în inima noastră avem deja această roadă a Duhului Sfânt (Galateni 5, 22).

Fiecare **Acatist** în sine este un îndemn, o chemare sfântă la **bucurie,** nu doar pentru Sfântul pe care-l cinstim în mod deosebit prin această slujbă religioasă, ci şi pentru noi, care citim sau ascultăm **Acatistul.**

Acum înţelegem şi mai bine cât de actuală este porunca de aproape 2000 de ani dată de Sfântul Apostol Pavel tuturor creştinilor: **„Bucuraţi-vă pururi în Domnul Hristos! Şi iarăşi zic vouă: bucuraţi-vă!" (Filipeni 4, 4).**

Fiecărui Sfânt căruia îi citim **Acatistul,** noi îi arătăm de fapt argumentele pentru care el trebuie să se bucure cu adevărat. În fiecare **icos** găsim de cel puţin nouă ori acest îndemn stăruitor adresat sfântului: **bucură-te...**

Ca să înţelegem mai bine acest aspect, haideţi să deschidem

Evanghelia după Luca, la episodul în care îngerul Gavriil i-a arătat Sfintei Fecioare Maria de ce trebuie să se bucure ea pentru totdeauna:

„Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei! Şi îngerul i-a zis: Nu te teme, Maria, căci ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată, vei lua în pân-tece şi vei naşte fiu şi vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare, şi Fiul Celui Preaînalt Se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Şi va împărăţi peste casa lui

Iacob în veci şi Împărăţia Lui nu va avea sfârşit" (Luca 1, 28-33).

Din această relatare biblică am înţeles că bunul Dumnezeu a ales dintre toate fecioarele omenirii care s-au perindat în istorie până la acel moment, doar pe Fecioara Maria, găsită vrednică să poată deveni **„Născătoare de Dumnezeu",** adică să-L poarte în pântece pe **„Fiul Celui Preaînalt",** care va conduce întregul Univers, şi **„Împărăţia Lui nu va avea sfârşit".**

Cu adevărat această veste venită de la îngerul lui Dumnezeu a determinat-o în mod convingător pe

Maica Domnului să se bucure; de aceea, i-a spus în mod deosebit: **„bucură-te...”.** Maica Domnului confirmă îndată îngerului starea ei de bucurie, prin acel cuvânt: **„fie”,** adică **„sunt de acord”.**

Pentru a pricepe şi mai bine sensul bucuriei cu referire la un sfânt, vom lua ca **studiu de caz** Acatistul Sfântului mucenic Sava, pe care l-am compus, din mila lui Dumnezeu, în anul 1994.

Studiind viaţa Sfântului Sava, am descoperit multe argumente pentru care el trebuie să fie tare fericit şi chiar să se bucure mult, căci are de ce:

1. Sfântul Sava este unul dintre primii martiri din România cu atestare istorică certă, care a crescut de mic în duhul Evangheliei lui Hristos pe meleagurile strămoşilor noştri şi care şi-a dat chiar viaţa pentru apărarea dreptei credinţe pe teritoriul ţării noastre, martirizat prin înecare în râul Buzău.

a. „Bucură-te, că şi de numele tău se leagă vechimea creştinismului pe aceste meleaguri buzoiene!” (Icosul al 3-lea).

Actul martiric al Sfântului Sava

ne arată clar că în secolul al IV-lea în Dacia creştinismul era extins în toate zonele ţării noastre şi exista o viaţă bisericească bine conturată, datorită Sfântului Apostol Andrei, întâiul ucenic al Mântuitorului Hristos, care a vestit Evanghelia în Scythia Minor (Dobrogea de azi).

Pe timpul Sfântului Sava existau biserici ca locaşuri de închinăciune, dascăli bisericeşti, preoţi, episcopi, mănăstiri şi schituri rupestre în munţii Buzăului – zona Bozioru.

Încreştinarea Daciei s-a făcut fără obstacole din partea populaţiei autohtone, deoarece dacii trăiau în

duhul creştinilor mai înainte de a deveni creştini prin Taina Botezului (Matei 28, 19-20 şi Galateni 3, 27).

Sfântul Sava este un reper istoric care ne arată clar cât de vechi este creştinismul la noi, românii, spre deosebire de popoarele din jurul nostru, care au primit mult mai târziu religia creştină prin poruncă de sus. Aşa a fost încreştinarea ruşilor în jurul anului 1000 prin ordinul dat de împărăteasa Olga (945-964) sau cazul bulgarilor, încreştinaţi în secolul al IX-lea prin porunca ţarului Boris (852-889), care a primit prin botez numele Mihail.

b. „Bucură-te, că şi din pământul României, mulţi sfinţi s-au ridicat la Dumnezeu!” (Icosul al 8-lea).

Sfântul Sava trebuie să se bucure tare mult, căci prin martirizarea sa în apa Buzăului, el a devenit pentru România unul din primii ambasadori duhovniceşti, cu rangul de sfânt rugător înaintea lui Dumnezeu, pentru binele poporului nostru. El ne reprezintă pe noi, românii, în Împărăţia lui Dumnezeu, acolo, în ceruri, unde îşi are locul pregătit din vreme de către Mântuitorului Iisus Hristos, care a zis: **„Să nu se tulbure inima**

voastră; credeţi în Dumnezeu, credeţi şi în Mine. În Casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt, iar de nu, v-aş fi spus. Mă duc să vă gătesc loc. Şi dacă Mă voi duce şi vă voi găti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, ca să fiţi şi voi unde sunt Eu" (Ioan 14, 1-3).

Acolo în ceruri, Sfântul se roagă neîncetat pentru binele Patriei noastre: **„Bucură-te, că pentru binele ţării noastre te rogi neîncetat!"** (Icosul al 9-lea);

„Bucură-te, mult rugătorule pentru binele poporului nostru!" (Icosul al 12-lea).

Sfântul Sava trebuie să se bucure, căci Dumnezeu l-a aşezat pe el în **„grădina raiului”,** ca pe o floare sfântă, al cărei parfum sunt virtuţile sale creştineşti: **„Bucură-te, a ţării noastre veşnică floare sfântă!”** (Icosul al 9-lea).

2. Sfântul Sava trebuie să fie tare fericit, deoarece în rai are aceeaşi sfântă slujbă de cântăreţ bisericesc, pe care a avut-o aici pe pământ şi în biserica satului său, aproape de apa Buzăului.

Alături de îngeri şi de toţi sfinţii, el cântă acum Sfânta Liturghie

cerească şi tot felul de laude aduse lui Dumnezeu întreit în Persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt.

Acest sfânt buzoian trebuie să se bucure tare mult, deoarece este **primul dascăl bisericesc** atestat cu documente oficiale. Până în secolul al IV-lea, nu mai găsim un cântăreţ bisericesc, român de obârşie, în istoria creştinismului nostru ortodox. El trebuie să fie tare bucuros pentru această performanţă.

„Cu mare dar dumnezeiesc ai fost învrednicit de Dumnezeu, Sfinte mucenice Sava, să cânţi neîncetat lui Dumnezeu în Biseri-

ca slavei Sale, îndemnându-ne şi pe noi să-ţi urmăm pilda vieţii tale sfinte, pentru care îţi aducem aceste cântări:

Bucură-te, cela ce ai fost alăută a Duhului Sfânt;

Bucură-te, chimval bine răsunător al dreptei credinţe;

Bucură-te, că prin cântarea cea sfântă ai propovăduit pe Dumnezeu;

Bucură-te, că prin aceasta ai devenit un fierbinte slujitor al lui Hristos;

Bucură-te, că pe toţi creş - tinii i-ai îndemnat să cânte în

Biserică;

Bucură-te, că prin dulcea ta glăsuire pe mulţi i-ai apropiat de Dumnezeu;

Bucură-te, că şi pe noi ne-ai învăţat a iubi Evanghelia lui Hristos;

Bucură-te, cela ce cânţi mereu cu îngerii cereasca Liturghie" (Icosul al 11-lea).

Slujirea de cântăreţ bisericesc durează tot timpul pe pământ şi **în veşnicie,** ca şi slujirea preotului şi a ierarhului. Dacă cineva a fost medic aici pe pământ, acolo, în ceruri, nu mai profesează această meserie,

pentru că pe celălalt tărâm nu mai există boală şi nici un fel de suferinţă.

Doar slujirea preotului şi a dascălului bisericesc se prelungesc şi în lumea de dincolo. Celelalte meserii dispar şi cu toţii vom cânta neîncetat lui Dumnezeu, ca îngerii, această cântare îngerească: **„Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot...”** (Isaia 6, 3).

„Ziua şi noaptea L-ai lăudat neîncetat pe Dumnezeu în psalmi şi cântări sfinte, cugetând la cele veşnice, îndemnând pe toţi să-I cânte lui Dumnezeu în Biserică:

Aliluia!” (Condacul al 12-lea).

Sfântul Sava de la Buzău se bucură şi mai mult dacă şi noi ne bucurăm cu el pentru câte a realizat aici pe pământ, cu ajutorul bunului Dumnezeu.

Atunci când citim **Acatistul Sfântului mucenic Sava,** trebuie să ne bucurăm şi noi din plin, la modul firesc şi natural. Bucuria în sine face parte din viaţa noastră pământească. Dumnezeu ne bucură cu multe bucurii binecuvântate: bucuria de a fi în viaţă, bucuria de a avea părinţi, bucuria succesului în viaţă, bucuria pentru realizările celor din jurul nostru: fa-

milie, prieteni, colegi, rude etc. Toate acestea sunt bucurii fireşti, care ţin de dimensiunea umană.

Dar avem şi alte temeiuri solide de bucurie, de natură spirituală, religioasă şi care nu se schimbă: ele sunt veşnice, vorba poetei Zorica Laţcu: **„care nu se trece, ci în veci petrece”** (poezia „Pasăre de nea”).

Cea mai mare bucurie este că noi suntem copiii lui Dumnezeu, Căruia ne adresăm la rugăciune cu aceste cuvinte: **„Tatăl nostru Care eşti în ceruri”** (Matei 6, 9); **„Cu noi este Dumnezeu”** (Isaia 8, 9). Dumnezeu are grijă de noi; tot tim-

pul ne ţine în mâinile Sale sfinte.

Expresia:

„frică de Dumnezeu” înseamnă aşa: *să ne temem de păcate, ca Dumnezeu să nu-şi ia mâna de pe noi.*

Mântuitorul Hristos este tot timpul cu noi, după cum El Însuşi ne-a asigurat: **„Iată, Eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului” (Matei 28, 20).**

Prin botez avem **„paşaport”** cu ajutorul căruia putem intra oricând în raiul lui Dumnezeu: **„De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh Sfânt, nu va putea intra în îm-**

părăţia cerurilor" (Ioan 3, 5).

Să ne bucurăm că, pe Cruce, Iisus Hristos a luat şi păcatele noastre (Isaia 53, 8).

Să ne bucurăm că Învierea lui Iisus din morţi este de fapt şi învierea noastră: **„Precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vom învia"** (1 Corinteni 15, 22).

Mântuitorul Hristos a venit să ne arate nouă, pământenilor, în **Predica de pe Munte,** drumul care duce la fericirea veşnică (Matei 5, 1-11). Bucuria şi veselia sunt mereu împreună. Mântuitorul ne îndeamnă să le

activăm pe amândouă, pentru a lua plată cerească: **„Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri.”** (Matei 5, 12)

Aşadar, Rugăciunea **Acatistului Sfântului Sava** produce în sufletele noastre o bucurie imensă, care ne înalţă cu sufletul la Dumnezeu. Sfântul Isaac Sirul spune: **„Rugăciunea este o stare de bucurie care te înalţă”.** Oricine din noi, când se roagă cu toată fiinţa înaintea lui Dumnezeu, având ochii înlăcrimaţi de credinţă, trăieşte în acele momente o stare de bucurie aducătoare de pace

sufletească.

În **„Cuvântul pascal”,** care se citeşte în noaptea Sfintelor Paşti înainte de Liturghie, Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă pe toţi la bucurie sfântă: **„Toţi să vă îndulciţi din ospăţul bucuriei!”.**

Cine are credinţă puternică în Dumnezeu şi crede în ajutorul sfinţilor când îi chemăm la rugăciune trebuie să fie un **lucrător al bucuriei,** ne spune părintele Teofil Părăian, care, pe bună dreptate, este numit **„părintele bucuriei”.** Traian Dorz, în poezia**„De ziua ta”,** scria aşa:

„În jurul tău să poţi să-i fericeşti pe toţi”.

Cu alte cuvinte, bucuria Sfântului mucenic Sava, dar şi bucuria noastră, trebuie să le dăruim mai departe, pentru ca ele să sporească şi mai mult.

Nicolae Steinhardt, monahul de la Rohia, are un frumos îndemn, pe care o spun mereu tuturor celor pe care-i întâlnesc: „Dăruind, vei dobândi”.

Cu cât dăruim bucurie celor din jur, cu atât mai mult Dumnezeu înmulţeşte bucuria din sufletul nostru. Sfântul Serafim de Sarov le spunea

aşa celor pe care îi întâlnea: **„Hristos a înviat!; tu eşti bucuria mea”.**

La fel şi Sfântul Sava de la Buzău este un sfânt al bucuriei, care a răspândit prin moaştele sale sfinte multă bucurie: **„Bucură-te, că şi celor din Capadocia mare bucurie le-ai adus cu moaştele tale sfinte!”** (Icosul al 6-lea).

Peste tot pe unde a mers, Sfântul Sava de la Buzău, a lăsat în urma lui bucurie: **„Moaştele tale, Sfinte mucenice Sava, au fost mutate de la Buzău pe malul Mării Negre, în cetatea Tomisului, prin stăruinţa dreptcredinciosului gu-**

vrernator al Sciţiei Minor, Junius Soranus, care, împreună cu fericitul episcop Bretanion şi mult popor, le-a primit cu mare cinste şi bucurie, cântând lui Dumnezeu: Aliluia!" (Condacul al 6-lea).

Îmi place tare mult cum se încheie rugăciunea Amvonului de la Sfânta Liturghie: **„umple de bucurie şi de veselie inimile noastre, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!".**

De fiecare dată, plec de la Catedrala „**Sfântul Sava**" cu multă bucurie, fie acasă, fie la şcoală, fie la toate centrele sociale care ţin de

„**Savaliada**", şi abia aştept, cu nerăbdare, cu mare bucurie, să particip din nou la Sfânta Liturghie şi la slujba Acatistului Sfântului Sava de la Buzău.

4. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DUPĂ PĂRINTELE ARHIMANDRIT CLEOPA ILIE - ROMÂNIA

După obişnuitul început, se zice:

Troparul, glasul al 4-lea:

Mucenicul Tău, Doamne, Sava, întru nevoinţa sa, cununa nestricăciunii a luat de la Tine, Dumnezeul nostru, că având tăria Ta, pe chinuitori a învins, zdrobit-a şi ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lui, Hristoase Dumnezeule,

mântuieşte sufletele noastre.

Condacul 1:

Pe apărătorul credinţei dreptmăritoare în Hristos şi marele purtător de chinuri, care în epoca străveche pe pământul nostru a strălucit, veniţi, toţi iubitorii de mucenici, să-l lăudăm şi cu evlavie să-i cântăm: Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Icosul 1:

Îngerească viaţă din tinereţe ai petrecut, fericite Sava, şi cu cuvântul şi cu fapta părţile

Buzăului le-ai luminat, iar slujirea la idoli o ai surpat. Pentru care noi, nevrednicii, cu laude te cinstim aşa:

Bucură-te, al Goţiei far luminos;

Bucură-te, nebiruit ostaş al lui Iisus Hristos;

Bucură-te, că viaţă creştinească cu desăvârşire ai trăit;

Bucură-te, că între păgânii goţi ca o stea ai strălucit;

Bucură-te, că prin cuvânt şi prin trăire pe ei i-ai luminat;

Bucură-te, căci cu pilda vieţii pe ei i-ai învăţat;

Bucură-te, căci cu ochii minţii tale pururea spre Dumnezeu priveai;

Bucură-te, că de la El plata ostenelilor tale aşteptai;

Bucură-te, că slujirea de idoli foarte o ai urât;

Bucură-te, că adevărata credinţă foarte o ai iubit;

Bucură-te, că prin cuvântul adevărului pe mulţi la adevărata credinţă i-ai adus;

Bucură-te, căci cu a ta trăire multora ai fost de folos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 2-lea:

Cu multă blândeţe şi cu în - frânare viaţa ta o petreceai, cu rugăciunea cea gânditoare pe Dumnezeu în a ta inimă odihneai şi cu multă evlavie şi dragoste pururea pe El Îl lăudai, cântând: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Ai avut în minte, preaferi- cite Sava, porunca ce opreşte pe creştini de a mânca cele jertfite idolilor. De aceea pe faţă ai mustrat această nelegiuire şi la arătare te-ai mărturisit pe tine

următor al lui Hristos; pentru aceasta, noi, nevrednicii, cu laude te cinstim:

Bucură-te, căci cu inima ta în Dumnezeu ai crezut;

Bucură-te, că ai mărturisit adevărul, nu te-ai temut;

Bucură-te, căci din toată inima, cugetul şi puterea pe Dumnezeu ai iubit;

Bucură-te, că înaintea oamenilor L-ai mărturisit;

Bucură-te, că pentru pătimire pururea gata erai;

Bucură-te, căci cu mintea ta fericirea cea veşnică o vedeai;

Bucură-te, că pătimirile vremii de acum le-ai trecut cu vedere;

Bucură-te, că fericirea cea veşnică ţi-a fost ţie mângâierea;

Bucură-te, că pentru Hristos toate gunoaie le socoteai;

Bucură-te, căci cu dragostea Lui pururea spre pătimire te aprindeai;

Bucură-te, că prin dreapta mărturisire pe mulţi la adevăr ai întors;

Bucură-te, căci cu pilda vieţii tale multora ai fost de folos;

Bucură-te, Sava Mucenice,

alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 3-lea:

Pornindu-se iar mare prigoană în Goţia asupra creştinilor, tu, preafericite Sava, ai vrut să te duci de Sfintele Paşti la preotul Gutticas, dar prin minune dumnezeiască ai fost îndreptat să te duci în satul tău, la preotul Sansala, şi împreună cu el să prăznuieşti Paştile şi să cânţi lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 3-lea

A treia zi, noaptea, după

praznicul Sfintelor Paşti, Atarid cu o ceată de tâlhari a năvălit asupra satului vostru şi, prinzându-te pe tine şi pe preotul Sansala, v-au legat şi v-au târât prin spini şi prin pietre aspre, cu bătăi şi cu chinuri. Pentru aceasta noi, nevrednicii, cu laude vă cinstim aşa:

Bucură-te, că aceste chinuri împreună cu preotul Sansala le-ai suferit;

Bucură-te, că întru aceasta ai fost nebiruit;

Bucură-te, că întru aceste chinuri ai rămas nevătămat;

Bucură-te, că pentru ustu-

rimea spinilor şi a pietrelor pe Domnul ai lăudat;

Bucură-te, că muncitorii, văzând răbdarea ta, s-au ruşinat;

Bucură-te, că o osie de car de grumazul tău au legat;

Bucură-te, că toată ziua aceea osia în spate o ai purtat;

Bucură-te, că până noaptea târziu această muncă o ai răbdat;

Bucură-te, că o femeie miloasă de acea osie te-a dezlegat;

Bucură-te, că iarăşi de o grindă ai fost spânzurat;

Bucură-te, că Atarid muncitorul cărnuri diavoleşti ţi-a dat

spre mâncare;

Bucură-te, că de la aceste cărnuri cu mare îngreţoşare te-ai întors;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 4-lea:

Defăimat-ai cu mare îngreţoşare cărnurile cele jertfite idolilor, pe aceste cărnuri, diavoleşti numindu-le, şi întorcându-te cu mare urâciune asupra lor, lui Dumnezeu, Celui ce dă hrană la tot trupul, ai cântat: Aliluia!

Icosul al 4-lea

Împotrivindu-te poruncii lui Atarid de a mânca cele jertfite diavolilor, una din slugile acestuia cu prea mare mânie te-a lovit cu o suliţă în piept, încât toţi se aşteptau să te vadă mort. Iar tu, viteazule ostaş al lui Hristos, această pătimire cu mare bărbăţie o ai răbdat, pentru care te rugăm să primeşti de la noi această cântare:

Bucură-te, diamantul credinţei cel neclintit;

Bucură-te, ostaşul lui Hristos cel nebiruit;

Bucură-te, că Atarid asupra ta hotărâre de moarte a dat;

Bucură-te, că în apa Buzăului a hotărât să fii înecat;

Bucură-te, că auzind de această poruncă pe Dumnezeu ai lăudat;

Bucură-te, că pătimirile vremii de acum le-ai trecut cu vederea;

Bucură-te, că aşteptarea veşnicelor bucurii ţi-a fost mângâierea;

Bucură-te, că ai fost dus cu chinuri spre înecare;

Bucură-te, că pe Dumnezeu

Îl lăudai fără încetare;

Bucură-te, că ajungând la apa Buzăului, un lemn greu tiranii de grumazul tău au legat;

Bucură-te, că aruncându-te în adâncul râului, te-au înecat;

Bucură-te, ostaş nebiruit şi neînfricat;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 5-lea:

Sfârşindu-ţi alergarea ta la cer, Sava preafericite, la vârsta de treizeci şi opt de ani, şi ducându-te să iei plata ostenelilor tale de

la Stăpânul Hristos, ai cântat împreună cu îngerii Lui: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Scos-au din apă ucigaşii sfântul tău trup şi l-au aruncat fiarelor spre mâncare; dar creştinii, luându-l, în taină l-au trimis binecredinciosului voievod Junius Soranus, care, primindu-l cu mare bucurie, lui Dumnezeu a mulţumit cu laude, iar către tine a zis:

Bucură-te, comoară duhovnicească care la noi ai venit;

Bucură-te, stâlp al dreptei credinţe, care ai fost nebiruit;

Bucură-te, că pe neamul cel barbar al goţilor l-ai părăsit;

Bucură-te, crinule preafrumos care din spini ai odrăslit;

Bucură-te, că în a ta inimă pe Hristos ai odihnit;

Bucură-te, că până la moarte pe El L-ai mărturisit;

Bucură-te, cetăţean al Cerescului Împărat;

Bucură-te, stâlp al adevărului cel adevărat;

Bucură-te, că şi părţile Buzăului le-ai luminat;

Bucură-te, că pe pământul Daciei romane ai pătimit;

Bucură-te, că aici pe Hristos cu mare îndrăzneală L-ai mărturisit;

Bucură-te, al Goţiei soare luminos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 6-lea:

La stăruinţa credinciosului guvernator al Sciţiei Mici, Junius Soranus, sfintele tale moaşte, Sava, au fost trimise la Tomis, unde fericitul episcop Bretanion cu tot poporul cu bucurie mare le-au primit şi mulţumind lui

Dumnezeu, au cântat: Aliluia!

Icosul al 6-lea

Auzit-a Sfântul Vasile cel Mare de prigoana cea cumplită ce făcuse Atarid, regele goţilor, asupra creştinilor şi a trimis epistolă Sfântului Bretanion, episcopul de la Tomis, să trimită sfintele tale moaşte în Capadocia, pe care cu mare evlavie primindu-le, împreună cu tot poporul, cu mare cinste te-au lăudat aşa:

Bucură-te, al Goţiei luminătorule;

Bucură-te, al Tomisului mân-

gâietorule;

Bucură-te, că din Goţia la noi ai venit;

Bucură-te, căci Capadocia cu mare evlavie şi bucurie te-a primit;

Bucură-te, că odată cu epistola Sfântului Bretanion în Capadocia ai sosit;

Bucură-te, că Marele Vasile ca pe o comoară te-a primit;

Bucură-te, că pentru sosirea ta în Capadocia pe Dumnezeu a lăudat şi către tine a zis:

Bucură-te, luceafărul Ortodoxiei cel prealuminat;

Bucură-te, soarele Bisericii cel preaminunat;

Bucură-te, că pe poporul Capadociei cu sosirea ta l-ai mângâiat;

Bucură-te, al Capadociei soare luminos,

Bucură-te, că sosirea sfintelor tale moaşte acolo multora a fost de folos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 7-lea:

Marele Ierarh Vasile, răspunzând la scrisoarea episcopului

Bretanion al Tomisului, cu mare evlavie lăuda pe atletul lui Hristos, Sava, şi cu mare stăruinţă îndemna pe poporul său să slăvească pe Dumnezeu pentru sosirea lui acolo şi să cânte: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

În scrisoarea sa, Sfântul Vasile cel Mare îşi arăta preţuirea faţă de pătimirile martirilor din Dacia şi cu deosebită evlavie aminteşte de ostaşul lui Hristos, Sava, zicând:

Bucură-te, Sava, ostaşul lui

Hristos cel nebiruit;

Bucură-te, mucenic mult iubit;

Bucură-te, al adevărului ostaş neînfricat;

Bucură-te, că de chinuri nu te-ai înfricoşat;

Bucură-te, că din tinereţe credinţa cea dreaptă ai primit;

Bucură-te, că înaintea oamenilor pe Hristos ai mărturisit;

Bucură-te, că de prigoana lui Atarid nu te-ai spăimântat;

Bucură-te, că în dreapta credinţă ai rămas nemişcat;

Bucură-te, că Sfântul Vasile

pentru credinţa ta te-a lăudat;

Bucură-te, căci sosirea sfintelor tale moaşte în Capadocia pe creştinii de acolo foarte i-a bucurat;

Bucură-te, al Capadociei sfeşnic prealuminos;

Bucură-te, că sfintele tale moaşte multora au fost de folos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 8-lea:

În a doua sa epistolă, Marele Vasile îndeamnă pe toţi creştinii din Dacia să facă rugă-

ciune către Atotputernicul Dumnezeu ca să readucă pacea peste Bisericile Sale şi cu toţii să preamărească îndurarea lui Dumnezeu, cântând: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

În a treia sa epistolă pe care a trimis-o în Dacia Pontică, Marele Vasile îşi arată marea sa mulţumire pentru primirea sfintelor tale moaşte, mucenice al lui Hristos, şi împreună cu toţi creştinii de acolo te laudă, zicând:

Bucură-te, ostaşule al dreptei credinţe din ţinuturile strămo-

şeşti;

Bucură-te, luptătorule împotriva credinţei celei păgâneşti;

Bucură-te, că inima ta cu dragostea lui Hristos s-a aprins;

Bucură-te, căci cu darul Lui întunericul păgânătăţii l-ai învins;

Bucură-te, căci în inima ta adevărul credinţei ai primit;

Bucură-te, căci cu mare îndrăzneală adevărul la arătare ai mărturisit;

Bucură-te, adevărat cetăţean al împărăţiei celei de Sus;

Bucură-te, că sufletul tău pentru Hristos ţi-ai pus;

Bucură-te, că trupul, lumea şi pe diavol ai biruit;

Bucură-te, că în dreapta mărturisire ai rămas neclintit;

Bucură-te, că ai trecut cu vederea cele de jos;

Bucură-te, că prin mărturisirea adevărului, multora ai fost de folos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 9-lea:

Toţi credincioşii din ţara noastră se cuvine a mulţumi Preaputernicului Dumnezeu, Care a

binevoit ca din ţinuturile noastre strămoşeşti să aleagă pe ostaşul Său, Sava, care în cer se roagă pentru Biserica şi neamul nostru românesc, cântând: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

Sfântul episcop Bretanion al Tomisului a trimis o epistolă, odată cu sfintele tale moaşte, Mucenice Sava, făcând mare bucurie Marelui Ierarh Vasile şi tuturor binecredincioşilor din Capadocia, care cu mare evlavie şi credinţă te-au lăudat, zicând aşa:

Bucură-te, Sava, care cu sângele tău apa Buzăului ai sfinţit;

Bucură-te, că şi în părţile Tomisului ai strălucit;

Bucură-te, comoară duhovnicească din Goţia, nouă trimisă;

Bucură-te, că în Capadocia eşti lumină aprinsă;

Bucură-te, mângâiere duhovnicească din a noastră ţară;

Bucură-te, trimisule al Ortodoxiei din ţară, afară;

Bucură-te, că persecuţia cea aprinsă împotriva creştinilor pe tine nu te-a spăimântat;

Bucură-te, că persecuţia lui Atarid foarte o ai mustrat;

Bucură-te, căci prin prigoane şi suferinţe ai strălucit;

Bucură-te, că adevărul înaintea tiranilor ai mărturisit;

Bucură-te, căci pentru mărturisirea lui Hristos cu mare dragoste ai fost aprins;

Bucură-te, sfeşnic al Bisericii prealuminos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 10-lea:

Ochiul cel neadormit şi a-

toatevăzător privind în a ta inimă, preafericite Sava, şi văzând dragostea ta cea neclintită către mărturisirea adevărului, ţi-a dat ţie răbdare până la sfârşit, spre a cânta lui Dumnezeu în veacul cel viitor lauda: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

După mărturia Marelui Apostol Pavel, toate cele ale veacului de acum le-ai socotit gunoaie şi preţul cel mare l-ai pus pe mântuirea sufletului tău. De aceea şi poporul cel dreptcre-

dincios al Bisericii lui Hristos te laudă aşa:

Bucură-te, minte clarvăzătoare;

Bucură-te, inimă iubitoare de Dumnezeu;

Bucură-te, că slava veacului de acum o ai trecut cu vederea;

Bucură-te, că aşteptarea veşnicelor bucurii ţi-a fost ţie mângâierea;

Bucură-te, că petrecerea ta pe pământ, în cer a fost;

Bucură-te, crin preafrumos din spini răsărit;

Bucură-te, trandafir al raiului pururea înflorit;

Bucură-te, omule pământesc cu minte de Dumnezeu văzătoare;

Bucură-te, albina lui Hristos cea mult lucrătoare;

Bucură-te, vulturul dreptei credinţe cel înalt zburător;

Bucură-te, tu, cel ce eşti aprins cu dumnezeiescul dor;

Bucură-te, floarea raiului cu bun miros;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 11-lea:

Ai alergat ca cerbul spre izvoarele apelor până ce ai ajuns la izvorul vieţii, Hristos, din Care ţi-ai potolit setea cea duhovnicească, Sava preafericite. Şi acum, pururea îndulcindu-te de slava Lui, împreună cu îngerii, în veci cânţi: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

Dusu-te-au pe tine ostaşii lui Atarid spre a te îneca în apa Buzăului, iar tu, preafericite, ai zis către dânşii: „Acum văd dincolo de râu pe Cel care trebuie

să-mi primească sufletul meu". De aceea, noi, nevrednicii, te rugăm, acolo unde ai fost dus de Mântuitorul Iisus Hristos, adu-ţi aminte şi de noi, care te lăudăm aşa:

Bucură-te, rod al grădinii celei de sus;

Bucură-te, că acolo prin multe pătimiri şi suferinţe ai ajuns;

Bucură-te, al raiului moştenitor;

Bucură-te, că acum s-a împlinit dumnezeiescul tău dor;

Bucură-te, că de Dumnezeu

ai flămânzit şi însetat;

Bucură-te, că acum cu apa Vieţii te-ai adăpat;

Bucură-te, că acolo cu îngerii pe Dumnezeu proslăveşti;

Bucură-te, căci cu patriarhii, cu apostolii şi cu mucenicii te veseleşti;

Bucură-te, căci cu sete duhovnicească spre cer ai alergat;

Bucură-te, căci acum roua Duhului Sfânt pe tine te-a rourat;

Bucură-te, crin al raiului preafrumos;

Bucură-te, smirnă duhovnicească cu bun miros;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 12-lea:

Ai aşteptat cu mare bucurie, fericite Sava, despărţirea de trupul tău; iar în inimă o singură dorire aveai, ca până la sfârşit chinurile să le rabzi şi cu Hristos duhovniceşte să te uneşti, spre a-I cânta Lui în veci: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Ai fost afundat în apa Buzăului, preafericite Sava, cu un lemn greu legat de grumazul tău, închipuind prin aceasta taina

Crucii şi a Botezului, semnele mântuirii neamului omenesc din robia diavolului. De aceea noi, nevrednicii, cu credinţă şi cu evlavie te cinstim aşa:

Bucură-te, următorule al Crucii lui Hristos;

Bucură-te, că prin a ta pătimire multora ai fost de folos;

Bucură-te, căci cu pilda suferinţei tale pe mulţi ai folosit;

Bucură-te, că până la moarte tu pe Hristos L-ai iubit;

Bucură-te, că din părţile Buzăului ca o lumină ai strălucit;

Bucură-te, că ţara noastră

cu pătimirea ta o ai sfinţit;

Bucură-te, albina lui Hristos cea de miere aducătoare;

Bucură-te, a ţării noastre veşnică floare;

Bucură-te, că acum înaintea Domnului locuieşti;

Bucură-te, că pentru binele ţării noastre pururea mijloceşti;

Bucură-te, stâlpare duhovnicească din tulpina lui Hristos;

Bucură-te, comoară duhovnicească de mult folos;

Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!

Condacul al 13-lea:

O, preafericite Mucenice al lui Hristos, Sava, care pe pământul ţării noastre până la moarte ai suferit, roagă-te către Preabunul Dumnezeu pentru toţi binecredincioşii din această ţară, ca să le dea Dumnezeu tuturor pace, sănătate şi mântuire sufletelor, spre a cânta împreună cu tine lui Dumnezeu: Aliluia! *(de trei ori).*

Apoi se zice din nou Icosul întâi: **Îngerească viaţă din tinereţe...** *şi Condacul întâi:* **Pe apărătorul credinţei...**

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU-

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTUL SAVA

Sfinte Mucenice al lui Hristos, preafericite Sava, care mărgăritarul dreptei credinţe în a ta inimă l-ai purtat şi cu multă sete duhovnicească în calea poruncilor lui Dumnezeu ai alergat şi prin pătimiri şi suferinţe până la moarte, viaţa ta pentru Hristos nu ai cruţat-o, ajungând cu darul Lui la odihna veşnicelor bucurii; adu-ţi aminte acolo şi de noi, cei ce cinstim cu mare evlavie sfintele tale

pătimiri şi
prin tine, prietenul cel mult iubit al Mântuitorului, îndrăznim a cere milă şi iertare de la Dumnezeu în acest veac trecător, în care suntem înconjuraţi de primejdii, de ispite şi de necazuri de la lume, de la trup şi de la diavol, care pururea ne împresoară. Roagă-te, Sfinte Sava, pentru noi, cei păcătoşi şi nevrednici care cerem milă şi îndurare de la Dumnezeu ca, prin sfintele tale rugăciuni, să ajungem şi noi, cei înviforaţi cu scârbe şi cu încercări, la limanul cel pururea fericit al mântuirii sufletelor noastre şi să-L slăvim pururea cu tine pe Dumnezeul nostru Cel Preabun, Preaîndurat şi închinat în Sfânta Treime, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

5. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA COMPUS DE PĂRINTELE PROFESOR MIHAIL MILEA – DACIA

După obişnuitul început, se zice:

Condacul 1

Sfinte Mucenice al lui Iisus Hristos, care din pruncie ai slăvit pe Dumnezeu prin a ta viaţă îngerească trăită pe pământul ţă-

rii noastre, cu credinţă şi cu dragoste îţi cântăm aşa:

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Icosul 1

Cu Dumnezeu din copilărie ai trăit, Sfinte mucenice Sava, căci prin credinţă, cu fapte bune şi prin cântare sfântă, meleagurile Buzăului le-ai luminat în duhul Evangheliei lui Hristos şi pe strămoşii noştri la dreapta credinţă i-ai îndemnat, pentru care îţi cântăm, zicând:

Bucură-te, căci cu îngerii vieţuieşti acum în ceruri;

Bucură-te, că de acolo neîncetat te rogi pentru noi;

Bucură-te, că ale tale rugăciuni sfinte sunt bine primite;

Bucură-te, grabnic ajutător în nevoi şi necazuri;

Bucură-te, că te-ai făcut pe tine pildă vie de slujire lui Hristos;

Bucură-te, că la Dumnezeu ai cugetat ziua şi noaptea;

Bucură-te, că ale tale tinereţi lui Iisus le-ai închinat;

Bucură-te, căci cu glasul

tău cel dulce în Biserică ai cântat;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 2-lea

Cu nespusă dragoste şi evlavie creştină L-ai slujit pe Dumnezeu în Biserică prin rugăciune şi post, asemănându-te prin aceasta cu îngerii din ceruri, unde neîncetat cânţi împreună cu ei lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 2-lea

Asemenea unei făclii ce arde, te-ai aprins, o, Sfinte muceni -

ce Sava, de focul dragostei lui Dumnezeu, punându-ţi viaţa în pericol prin apărarea dreptei credinţe creştine de păgânii care slujeau celor neînsufleţite; şi i-ai îndemnat pe toţi credincioşii Bisericii să se îndepărteze de mâncărurile cele jertfite idolilor; pentru aceasta noi, cu bucurie îţi cântăm aşa:

Bucură-te, că lumina lui Hristos în tine a strălucit;

Bucură-te, că învăţăturile tale, sfinte, pe mulţi i-a luminat;

Bucură-te, că nu ţi-ai cruţat ale tale tinereţi pentru Hristos;

Bucură-te, că te-ai împotrivit până la moarte păgânilor;

Bucură-te, că ai arătat la toţi neputinţa şi zădărnicia idolilor;

Bucură-te, că de mic ai iubit calea Bisericii prin care dobândim mântuire;

Bucură-te, că nu te-ai întinat cu cele idoleşti;

Bucură-te, că te-ai făcut pe tine străjer al Ortodoxiei;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 3-lea

Sfântul Vasile cel Mare, printr-o scrisoare către guvernatorul Sciţiei Minor, a cerut să i se trimită în grabă moaştele Sfântului mucenic Sava de la Buzău, pe care să le aşeze la loc de cinste în Sfânta Biserică din Capadocia, cântând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 3-lea

Ca într-o icoană sfântă ţi s-a zugrăvit viaţa ta duhovnicească în acea scrisoare a Bisericii din Goţia către Biserica din

Capadocia, care a primit ale tale moaşte făcătoare de minuni, pentru care îţi cântăm aşa:

Bucură-te, că şi de numele tău se leagă vechimea creştinismului pe aceste plaiuri buzoiene;

Bucură-te, că în ţinuturile Buzăului ai vieţuit ca un monah;

Bucură-te, că ai fost dârz apărător al dogmelor creştine în faţa păgânilor;

Bucură-te, că te-ai arătat pe tine foarte silitor spre orice lucru bun;

Bucură-te, că ai trăit drept în credinţă până la moarte;

Bucură-te, căci în feciorie şi ascultare de Biserică ai vieţuit;

Bucură-te, că în Biserică ai cântat neîncetat lui Dumnezeu;

Bucură-te, că pe mulţi i-ai întărit în duhul Evangheliei lui Hristos;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 4-lea

Mulţimea prigoanelor şi răutatea păgânilor din Goţia nu te-au îndepărtat pe tine, Sfinte mucenice Sava, de la dreapta cre-

dinţă a Bisericii, pentru care împreună cu tine cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 4-lea

Nevoind să mănânci din jertfele idolilor, Sfinte mucenice Sava, ai fost supus la grele şi mari chinuri cutremurătoare, pe care le-ai biruit cu dragostea fierbinte faţă de Hristos, pentru care îţi cântăm aşa:

Bucură-te, că mai presus de toate L-ai iubit pe Dumnezeu;

Bucură-te, că Atanaric al go goţilor n-a putut să îndepărte-

ze de Biserică;

Bucură-te, căci cu bărbăţie ai răbdat Crucea suferinţelor;

Bucură-te, că pentru credinţă ai fost scos afară din satul tău;

Bucură-te, că prin toate persecuţiile îndurate mai mult te-ai întărit în credinţă;

Bucură-te, căci în apa râului Buzău ai primit cununa mucenicie;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 5-lea

În Săptămâna Luminată a Sfintelor Paşti, Sfinte Sava, ai fost chinuit împreună cu duhovnicul tău, preotul Sansalas, iar tâlharii şi nelegiuiţii v-au prigonit amarnic pe voi, care v-aţi închinat şi aţi cântat lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 5-lea

Fiind prigoane mari împo - triva creştinilor, tu, Sfinte mucenice Sava, ai îndrăznit să prăznuieşti cu bucurie în biserica satului tău Sfintele Paşti, împreună cu preotul Sansalas, unde ai

fost găsit de Atanaric prigonitorul, care v-a dus prin locuri pustiite de focul migratorilor, bătându-vă pe voi cu nuiele şi bice, fără milă, pătimind mult pentru credinţa în Hristos. Pentru aceasta şi noi îţi cântăm:

Bucură-te, căci cu bucurie mare ai pătimit multe pentru dreapta credinţă;

Bucură-te, că nu te-ai lepădat de Taina Sfântului Botez;

Bucură-te, că învierea lui Hristos ţi-a dat tărie în credinţa cea dreaptă;

Bucură-te, că în Săptămâna Luminată a Sfintelor Paşti ai fost martirizat;

Bucură-te, că şi acum, în ceruri, Învierea Mântuitorului Hristos proslăveşti;

Bucură-te, că la necazuri şi prigoane te întăreai, zicând:

„Mare este Dumnezeu”;

Bucură-te, că până în clipa morţii ai cântat: „Hristos a înviat!”;

Bucură-te, că apele râului Buzău ţi-au spălat ale tale răni însângerate;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 6-lea

Moaştele tale, Sfinte mucenice Sava, au fost mutate de la Buzău pe malul Mării Negre, în cetatea Tomisului, prin strădania dreptcredinciosului guvernator al Sciţiei Minor, Junius Soranus, care, împreună cu fericitul episcop Bretanion şi mult popor, le-a primit cu mare cinste şi bucurie, cântând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea

Aflând Sfântul Vasile cel Mare de ale tale moaşte, Sfinte mucenice Sava, a trimis o scrisoare Sfântului Bretanion, episcopul Tomisului, prin care-l ruga stăruitor să trimită ale tale sfinte moaşte în Capadocia. Pe care, cu multă evlavie primindu-le, te-a preamărit, zicând aşa:

Bucură-te, că pe meleagurile Buzăului ai vieţuit;

Bucură-te, că prin viaţă curată şi smerenie ai ajuns în rândul sfinţilor;

Bucură-te, că te-ai luptat ca un viteaz ostaş împotriva ispi-

telor şi a păcatelor;

Bucură-te, că te-ai învrednicit de mari daruri de la Dumnezeu;

Bucură-te, că pentru mulţi ai fost o pildă vie de credinţă;

Bucură-te, că pe cei din Tomis i-ai mângâiat prin ale tale sfinte moaşte;

Bucură-te, că pe mulţi i-ai întors la dreapta credinţă;

Bucură-te, că şi celor din Capadocia mare bucurie le-ai adus cu moaştele tale sfinte;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 7-lea

Deodată cu moaştele Sfântului Sava, episcopul Bretanion a trimis şi o epistolă Sfântului Vasile cel Mare, în care îşi arăta cinstirea sa faţă de Sava, atletul lui Hristos şi îi îndemna pe toţi ca, fără încetare, să Îi cânte lui Dumnezeu, Care este minunat întru sfinţii Săi: Aliluia!

Icosul al 7-lea

Marele ierarh Vasile al Capadociei, răspunzând la scrisoarea Sfântului Bretanion, şi-a arătat marea sa mulţumire pentru

primirea sfintelor moaşte, lăudând pe Sfântul Sava în cântări de mulţumire:

Bucură-te, Sava, mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos;

Bucură-te, că din tinereţe ai urmat calea Evangheliei lui Hristos;

Bucură-te, că tuturor L-ai vestit pe Mântuitorul Iisus Hristos;

Bucură-te, că cele mai mari prigoane nu te-au putut despărţi de dragostea lui Hristos;

Bucură-te, că te-ai arătat

pe tine împlinitor al poruncilor lui Hristos;

Bucură-te, că ai primit cununănă de mucenic de la Mântuitorul Hristos;

Bucură-te, crin duhovnicesc din Grădina lui Hristos;

Bucură-te, că pe unde ai mers ai vestit Evanghelia lui Hristos;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 8-lea

Sfântul Vasile cel Mare, în ale sale scrisori pastorale, îi în -

demna părinteşte pe toţi creştinii din Dacia să facă rugăciuni către Milostivul Dumnezeu pentru a se opri prigoanele păgânilor împotriva Bisericii, şi cu toţii să-I cânte neîncetat Mântuitorului Hristos: Aliluia!

Icosul al 8-lea

Scrierile Sfântului Vasile cel Mare fac pomenire despre credinţa creştinilor din Dacia şi mai ales de mucenicia Sfântului Sava, pe care îl laudă, zicând aşa:

Bucură-te, luptătorule împotriva idolatriei şi a eresurilor;

Bucură-te, că inima ta, cu dragostea lui Hristos s-a aprins;

Bucură-te, că L-ai mărturisit cu putere pe Hristos în tot locul;

Bucură-te, că pe mulţi goţi i-ai încreştinat;

Bucură-te, că învăţăturile lui Arie, ereticul, le-ai defăimat;

Bucură-te, că în dreapta credinţă ai rămas neclintit până la moarte;

Bucură-te, că prin credinţa ta fierbinte multora le-ai fost folositor;

Bucură-te, că şi din pămân-

tul României, mulţi sfinţi s-au ridicat la Dumnezeu;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 9-lea

Să-I aducem slavă şi mulţumire Bunului Dumnezeu, Care a binevoit ca din ţinuturile noastre străromâne să-l aleagă pe Sfântul Sava de la Buzău, rugător neîncetat în cer pentru Biserica şi poporul nostru, cântând: Aliluia!

Icosul al 9-lea

Ca într-un policandru a - prins strălucesc chipurile sfinţilor români înaintea tronului lui Dumnezeu şi ca un luceafăr luminează Sfântul Sava în inimile noastre, ale celor ce-i cântăm:

Bucură-te, sfeşnic al Bisericii prea luminos;

Bucură-te, căci pentru mărturisirea lui Hristos cu mare dragoste ai fost aprins;

Bucură-te, că pe mulţi i-ai luminat la adevărul credinţei;

Bucură-te, că te-ai aprins cu dumnezeiescul dor de

Dumnezeu;

Bucură-te, smirnă duhovnicească cu bună mireasmă;

Bucură-te, că pentru binele ţării noastre te rogi neîncetat;

Bucură-te, a ţării noastre veşnică floare sfântă;

Bucură-te, că mijloceşti înaintea Mântuitorului Hristos pentru neamul nostru;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 10-lea

Fost - ai chemat la ceruri,

Sava, preafericite, la vârsta de treizeci şi opt de ani, în douăsprezece zile ale lunii aprilie, anul 372, mergând să iei cununa ostenelilor tale de la Stăpânul Hristos şi să cânţi împreună cu îngerii Lui: Aliluia!

Icosul al 10-lea

Viaţa ta a fost ca un rug aprins de focul dragostei lui Hristos, pe Care L-ai preamărit prin ale tale fapte bune şi prin cântare bisericească; pentru aceea şi noi te lăudăm, zicând aşa:

Bucură-te, că până la moarte pe Hristos L-ai preamărit;

Bucură-te, că din copilărie ai primit credinţa cea adevărată;

Bucură-te, că inima ta de dragostea lui Hristos s-a aprins;

Bucură-te, că cu sufletul tău în Dumnezeu ai crezut;

Bucură-te, că pentru Hristos ai lepădat toată grija cea lumească;

Bucură-te, că pe Dumnezeu neîncetat L-ai preaslăvit;

Bucură-te, că pururea ai avut aprinsă în tine candela rugăciunii;

Bucură-te, căci glasul Evangheliei lui Hristos ai ascultat;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 11-lea

În Biserică, slujind ca dascăl, pe creştini i-ai învăţat să se ferească de mâncărurile jertfite idolilor, să se lepede de păcate şi să se păzească de orice lucru păgânesc, pentru a fi bine plăcuţi lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine cântarea îngerească:

Aliluia!

Icosul al 11-lea

Cu mare dar dumnezeiesc ai fost învrednicit de Dumnezeu, Sfinte mucenice Sava, să cânţi neîncetat lui Dumnezeu în Biserica slavei Sale, îndemnân-du-ne şi pe noi să-ţi urmăm pilda vieţii tale sfinte, pentru care îţi aducem aceste cântări:

Bucură-te, cela ce ai fost alăută a Duhului Sfânt;

Bucură-te, chimval bine ră-sunător al dreptei credinţe;

Bucură-te, că prin cântare sfântă ai propovăduit pe bunul Dumnezeu;

Bucură-te, că prin aceasta ai devenit un fierbinte slujitor al lui Hristos;

Bucură-te, că pe toţi creştinii i-ai îndemnat să cânte în Biserică;

Bucură-te, că prin dulcea ta glăsuire pe mulţi i-ai apropiat de Dumnezeu;

Bucură-te, că şi pe noi ne-ai învăţat a iubi Evanghelia lui Hristos;

Bucură-te, cela ce cânţi mereu cu îngerii Liturghia cereasca;

Bucură-te, Sfinte mucenice

Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 12-lea

Ziua şi noaptea L-ai lăudat neîncetat pe Dumnezeu în psalmi şi cântări sfinte, cugetând la cele veşnice, îndemnând pe toţi să-I cânte lui Dumnezeu în Biserică: Aliluia!

Icosul al 12-lea

Petrecându-ţi viaţa în slujba Bisericii lui Hristos, alături de preotul Sansalas, ai învăţat pe toţi să se lase de toată grija cea lumească şi să cugete mai degrabă la cele cereşti, pentru care-ţi

aducem aceste cântări duhovniceşti:

Bucură-te, căci cu multă smerenie, lui Dumnezeu te-ai rugat;

Bucură-te, că pe Maica Domnului pururea o ai lăudat;

Bucură-te, că prin rugăciune fierbinte ai biruit ispitele acestei vieţi;

Bucură-te, că prin cuvântul adevărului pe mulţi la adevărata credinţă i-ai întors;

Bucură-te, că inima ta cu dragostea lui Hristos s-a aprins;

Bucură-te, trimisule al cre-

dinţei străbune în alte ţinuturi;

Bucură-te, mult rugătorule pentru binele poporului nostru;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!

Condacul al 13-lea

O, Prea Sfinte mucenice Sava, care ai vieţuit pe pământul străbunilor noştri până la moarte, roagă-te către Mântuitorul Hristos pentru toţi binecredincioşii din ţara noastră, să le dea tuturor pace, sănătate, mântuire ca, împreună cu tine, lui Dumnezeu să-I cân - cântăm: Aliluia! ***(de trei ori).***

Apoi se zice iarăşi Icosul întâi: Îngerească viaţă din copilărie… *şi Condacul întâi:* Sfinte Mucenice al lui Iisus Hristos…

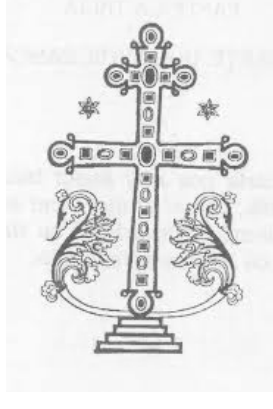

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTUL SAVA

Sfinte mucenice Sava, alesule al lui Hristos, care din tinereţe ai urmat calea Bisericii, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, păcătoşii, care cinstim cu multă evlavie ale tale nevoinţe şi pătimiri pentru dreapta credinţă! Adu-ţi aminte de toţi binecredincioşii ţării noastre, ca şi noi să dobândim milă şi har înaintea lui Dumnezeu! Fii rugătorul nostru fierbinte înaintea Dreptului Judecător în ziua cea mare a Dreptăţii lui Dumnezeu, care va să vie! Ajută-ne, Sfinte mucenice Sava, să ne îngrijim de mântuirea sufletelor noastre, să iubim cele cereşti şi să cugetăm mereu la cele

veşnice, pentru ca şi noi să ne învrednicim a moşteni Împărăţia Cerească împreună cu toţii sfinţii. Amin!

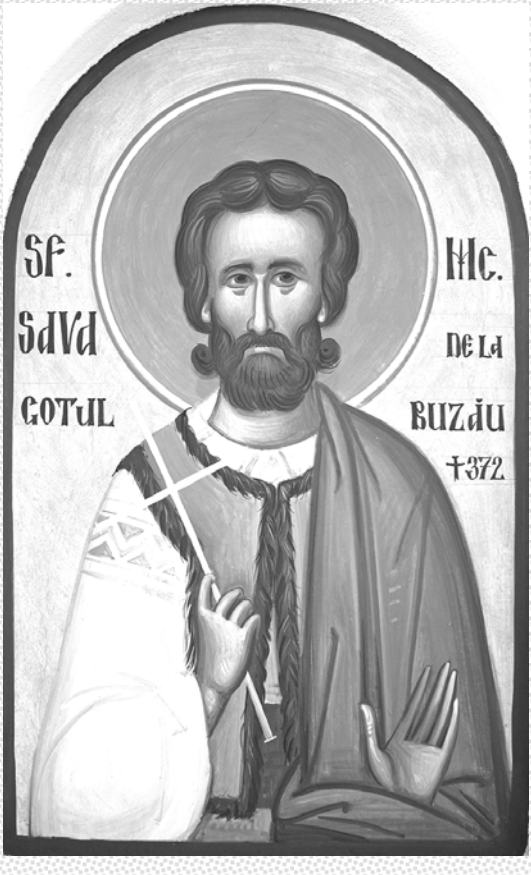

6. ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA COMPUS DE PĂRINTELE PROTOSINGHEL IOVAN MARCOVICI*- SERBIA

După obişnuitul început, se zice:

Condacul 1

Ales al pământului goţilor, Sava, omul cu suflet bun, în îndepărtatul an 334 pe valea râului Buzău, în Dacia, astăzi România,

a propovăduit Creştinismul cu ajutorul călăuzitorului său duhovnicesc sfântul Sansala, încât cei doi erau precum doi îngeri pământeşti pe care Dumnezeu i-a trimis în lume ca albinele între flori să răspândească credinţa între dacii şi goţii păgâni. Smerit în vorbă, dar nu şi în pricepere, Sava era în fiecare faptă dreaptă ascultător, iar noi, lăudând a sa viaţă, strigăm: Bucură-te, Sava, al pământului goţilor mucenic!

Icosul 1

Înfrăţit cu îngerii şi oame-

nilor în rugăciune şi postind spre slava lui Dumnezeu, Sava, prin voinţa Făcătorului său, pentru Care mai târziu a pătimit până la sânge pentru mărturisire, a rămas de neclintit.

Cântând în biserică slujea cu frică lui Dumnezeu şi se bucura cu cutremur, fapt pentru care şi noi ne bucurăm şi cântăm aşa:

Bucură-te, al credinţei creş-tine îndrăzneţ propovăduitor!

Bucură-te, înflăcărat păzi-tor şi apărător al legii Domnului !

Bucură-te, că ai hotărât pe Tine lui Hristos ca jertfă să te

aduci!

Bucură-te, că pentru aproapele ca şi pentru Iisus cel iubit cu sufletul te-ai predat!

Bucură-te, că ai râvnit ca un apostol al goţilor!

Bucură-te, lauda şi întărirea obştii mănăstirii Lešje!

Bucură-te, unde acum te odihneşti şi pe toţi mereu neobosit îi ocroteşti!

Bucură-te, ajutorul, ocrotirea şi apărarea trimisă nouă de Dumnezeu!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 2-lea

Athanaric, rege al goţilor, sub înrâurirea preoţilor păgâni a început prigonirea creştinilor, astfel încât mulţi prinţi şi judecători goţi i-au obligat pe creştini să mănânce carnea animalelor aduse ca jertfe idolilor păgâni. Însă pricepere de Dumnezeu luminată ţi s-a dat ţie, Sava, când te-ai ridicat în mod public împotriva a toate acestea şi ai spus că toţi creştinii ar trebui cu îndrăzneală şi făţiş să-şi apere credinţa de necurăţia păgânească. De aceea, întru slava Domnului care ţi-a

dat îndrăzneala şi trezvia minţii, îţi strigăm din toată inima: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 2-lea

Atunci când prigoana a devenit mai deasă şi mai brutală, consătenii lui Sava s-au jurat judecătorului că între ei nu mai sunt creştini. Iubitorul de adevăr Sava, neputând îndura nedreptatea, cu smerenie şi fără cea mai mică mândrie s-a arătat, a mărturisit că este creştin şi i-a mustrat pe săteni pentru că s-au jurat în numele său. Deşi de multe ori de

ai săi a fost surghiunit şi din nou înapoiat, chiar şi pe judecător l-a uimit cu umilele sale straie ţărăneşti, încât hotărî că un astfel de om nu poate face rău nimănui. Noi, cunoscând sfinţenia vieţii tale, îţi cântăm aşa:

Bucură-te, minunat învăţător al Ortodoxiei!

Bucură-te, că, prin post şi Rugăciune, sufletul ţi l-ai curăţit!

Bucură-te, că prin a ta blândeţe mulţimea credincioşilor ai adus-o Împăratului ceresc!

Bucură-te, nestinsă lumâ-

nare care în ţara goţilor prin rugăciune strălucea!

Bucură-te, pentru că prin virtuţile tale ţara dacilor o ai împodobit!

Bucură-te, mângâierea tuturor celor care au nevoie de ajutorul tău!

Bucură-te, că prin puterea lui Dumnezeu ai săvârşit multe minuni!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 3-lea

În ajunul sărbătorii sărbă -

torilor, Sava, întristându-se pentru preotul său, despre care credea că din cauza marii prigoane a fugit în Grecia, a hotărât ca sărbătoarea să o serbeze cu preotul Gutticas din satul vecin. Dar Dumnezeu care pe toate le chivernişeşte a umplut căile lui cu ninsoare şi l-a trimis pe sfântul Său sol care l-a făcut să renunţe la gândul său şi l-a sfătuit ca Paştele să le aştepte slujind cu părintele duhovnicesc Sansalas, cântând lui Dumnezeu: „Hristos a înviat" şi bucurie a adus, Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 3-lea

Slăvind în cântări Învierea după trei zile a lui Hristos, Sava s-a bucurat de făgăduinţa mântuitoare a Domnului său despre învierea de obşte a celor vii şi a celor morţi, cântând în timpul slujbei: „Învierea Ta, Hristoase, îngerii o cântă în ceruri şi pe noi, pe pământ, ne învredniceşte, cu inimă curată să Te slăvim”; nebănuind că în curând asupra lui se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu, adresate lui Simon Petru: „Când vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale şi altul te va

încinge şi te va duce unde nu voieşti" [Ioan 21, 18], arătând cu ce fel de moarte Îl va proslăvi pe Dumnezeu. Noi, văzându-te pe tine, Sava, cum te-ai predat întru totul în slujba lui Dumnezeu care pe toate le chiverniseşte, îţi cântăm aşa:

Bucură-te, de Dumnezeu oferit şi ales vas al Duhului Sfânt!

Bucură-te, că prin tine ochii duhovniceşti ai celor care erau odinioară orbi s-au deschis!

Bucură-te, că prin numele tău şi cel al lui Dumnezeu se va slăvi!

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU-

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Bucură-te, Sava, capul înţelept al poporului tău!

Bucură-te, că mulţi prin tine au aflat de Tatăl ceresc!

Bucură-te, al cărui suflet străluceşte în lumina neapropiată, iar trupul se odihneşte în biserica lui Dumnezeu!

Bucură-te, că atragi spre tine multe inimi, înmoaie şi inimile noastre împietrite de păcat!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 4-lea

Minune neobişnuită s-a petrecut, precum odinioară cu cei trei tineri, care în văpaia cuptorului răcoriţi fiind de roua harului lui Dumnezeu, nicio rană, nicio durere nu au suferit, astfel şi tu, Sava, prin spini gol fiind târât, biciuit şi bătut, prin lucrarea harului lui Dumnezeu ai uimit pe ostaşii care pe trupul tău nicio rană nu văzuseră, de aceea Făcătorului şi Mântuitorului tău în inima ta I-ai mulţumit: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 4-lea

Cei fără de Dumnezeu neputând răbda a ta sfântă neclintire, Sava, prin care cu Sansalas pe idolii falşi ai defăimat şi credinţa în Hristos cu dragoste le-ai predicat, au privit în tăcere întreaga întâmplare, iar tu, pătimitorule, cu faţa luminată ai strigăt ca toţii să asculte: „Nu m-aţi prigonit şi nu m-aţi târât gol şi desculţ prin spini? Uitaţi-vă la mine acum: niciunde răni pe picioarele mele, nici urmă a bătăilor voastre pe trupul meu!”, dovedind prin aceasta că Dumnezeu este făcăto-

rul minunilor, izvorul vieţii şi al bucuriei, Căruia împreună cu tine în laudă Îi strigăm aşa:

Bucuraţi-vă, voi Sava şi Sansalas, căci prin răbdare aţi mântuit sufletele voastre!

Bucuraţi-vă, căci în locul dulceţii acestei lumi chinuri aspre pentru Hristos aţi primit!

Bucuraţi-vă, căci în apropierea de Dumnezeu aţi fost stăruitori în chinuri!

Bucuraţi-vă, căci nici biciuirile, nici răstignirile nu v-au putut despărţi de Hristos!

Bucuraţi-vă, căci pe mulţi

care au privit chinurile voastre i-aţi uimit şi la credinţă i-aţi adus!

Bucuraţi-vă, sfinţilor viteji stăruitori şi a muceniciei răbdători!

Bucuraţi-vă, luptători neobosiţi care nu v-aţi lăsat mituiţi de judecătorii păgâni!

Bucuraţi-vă, voi Sava şi Sansalas, ai ţării goţilor mucenici!

Condacul al 5-lea

Dorind ca păgânilor să le descopere marea taină a proniei lui Dumnezeu, precum odinioară apostolul Pavel în Epistola întâi

către Corinteni, aşa şi Sava le cuvânta dacilor: „Nu vă înjugaţi la jug străin cu cei necredincioşi, căci ce însoţire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtăşire are lumina cu întunericul? Şi ce învoire este între Hristos şi Veliar sau ce parte are un credincios cu un necredincios? Sau ce înţelegere este între templul lui Dumnezeu şi idoli? Căci noi suntem templu al Dumnezeului celui viu, precum Dumnezeu a zis că: «Voi locui în ei şi voi umbla şi voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu». De aceea: «Ieşiţi din

mijlocul lor şi vă osebiţi, *zice Domnul,* şi de ce este necurat să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi. Şi voi fi vouă tată, şi veţi fi Mie fii şi fiice», *zice Domnul* Atotţiitorul." [II Cor 6, 14-18] şi strigăm lui Dumnezeu împreună cu toţii: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 5-lea

Păgânilor învolburaţi de furtuna ispitirilor care urmau una alteia, cufundându-se în gânduri şi fapte necurate, nevrednici milei din pricina nepocăinţei, le era cu neputinţă să cunoască pe ade-

văratul Dumnezeu. De aceea, Sava, de ispitirile năvălitoare şi vrăjmăşia vicleanului numai prin iubirea lui Dumnezeu te-ai păzit, dând laudă Celui care a spus: „Mai mare este Cel ce e în voi, decât cel ce este în lume" [I Ioan 4, 4]." Minunându-ne de bărbăţia sfântului Sava, îi strigăm aşa:

Bucură-te, stâlp nemişcat al mărturisirii!

Bucură-te, sfinţenie binecuvântată!

Bucură-te, întărirea gândului!

Bucură-te, liman al mântui-

rii!

Bucură-te, al obştii acesteia dar al lui Dumnezeu!

Bucură-te, că prin venirea ta în această obşte ai devenit întărirea izbăvirii ei!

Bucură-te, ocrotitor al tuturor creştinilor şi mângâietor al săracilor!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 6-lea

Precum trupul omenesc cel mai bine slujeşte sufletului atunci când sufletul nu se gândeşte la

acesta, aşa şi Sava nu simţise durere trupească atunci când slujitorul mânios al lui Atarid îl lovise atât de tare cu suliţa încât toţi credeau că va muri îndată. Atunci chipul lui Sava se însenină de o lumină neobişnuită, lumină mai puternică decât a câtorva sori puşi împreună, şi zise slujitorului: „Tu crezi că m-ai rănit cu suliţa ta, dar eu acea lovitură am simţit-o ca şi când m-ai fi lovit cu o şuviţă de lână." Împăcat cu moartea, trupul lui Sava se ţinea încă în viaţă, strălucea cu viaţa sufletului foarte viu care Îl slăvea

pe Cel Prea Înalt: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 6-lea

Sava, cu ochii închişi ai privit în lumile libere şi descătuşate de trup. Asemeni sufletelor nemuritoare ai privit fără ochi, ai auzit fără urechi şi ai simţit îndestularea fără trup, căci văzul duhovnicesc este nemărginit de adânc şi auzul duhovnicesc neasemuit de ascuţit, iar simţul duhovnicesc nemăsurat de puternic faţă de ceea ce omul trupesc poate cu ochii vedea, cu urechile as-

culta şi cu sufletul în trup simţi. Asemenea adevăraţilor învăţători, Sava, ai socotit trupul temniţă, iar despărţirea sufletului de trup descătuşare, aşadar ca unui vestitor al împărăţiei nemuritoare îţi cântăm aşa:

Bucură-te, Sava, urmaş al sfinţilor mucenici!

Bucură-te, că încă pe pământ ai trăit în fericire fără răutate în inimă!

Bucură-te, că te-ai făcut pe tine un vistier al bunătăţilor!

Bucură-te, că prin aceasta ai devenit ca o tămâiere bineplă-

cută în faţa lui Dumnezeu!

Bucură-te, că acum trăieşti în lumea tainică a sfintelor suflete ale mucenicilor!

Bucură-te, că prin nevoinţa şi numele tău ai îndreptăţit înţelepciunea bătrânului!

Bucură-te, că prin venirea ta în acest loc sfânt ai devenit un slujitor al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 7-lea

Sufletul tău, Sava, a presim-

simţit deja că suportarea cumplitelor chinuri duce către un sfârşit apropiat. Cu cât îndurai suferinţele mai cu curaj, cu atât duşmanul se împlinea cu o dorinţă mai mare pentru răzbunare, astfel că necuratul Atarid, nemaiavând răbdarea de a se ocupa de tine, a întărit hotărârea şi astfel trecerea ta [la Domnul] a făcut-o neîndoielnică, iar sufletul tău s-a bucurat de apropiata ta sosire în braţele Făcătorului său: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 7-lea

Frica de moarte aduce întuneric şi amărăciune în viaţă, o face neînsemnată şi mică. A se înălţa asupra păcatului şi a morţii, a avea frică de păcat şi a nu avea frică de moarte, aceasta este cea mai mare vitejie şi cea mai mântuitoare ştiinţă. Ai aflat, Sava, că asupra păcatului şi a morţii se poate ridica doar cel care la acea înălţime îl află pe Dumnezeu, de aceea îţi strigăm aşa:

Bucură-te, Sava, că din tinereţile tale pe Dumnezeu L-ai căutat!

Bucură-te, că Lui cu credinţă până la sfârşit L-ai slujit!

Bucură-te, că în inima ta întotdeauna pe El Îl purtai!

Bucură-te, că zi şi noapte cu însufleţire te-ai rugat!

Bucură-te, cel ce ruşinezi înţelepciunea deşartă!

Bucură-te, ocrotitor al sufletelor de Dumnezeu iubitoare!

Bucură-te, împreună vieţuitor al soborului sfinţilor mucenici!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 8-lea

Toată viaţa noastră în străinătatea pământească este plină de nenumărate încercări şi nevoinţe, necazuri, păcate şi vicii care ne surprind, ca să evităm chinurile veşnice fără pocăinţă sinceră, noi trebuie să îndurăm nevoinţele şi mucenicia pentru Hristos, dacă şi asupra noastră Domnul va îngădui încercarea suferinţelor pentru sfânt numele Lui. Cu nădejde în lacrimile calde ale Născătoarei de Dumnezeu, ocrotitoarea acestei obşti, părinte Sava, îţi aducem rugăciuni stă-

ruitoare şi strigăm: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 8-lea

Alegând Împărăţia lui Hristos, prin nevoinţă până la sfinţenie, ai inclus poporul tău în rândul popoarelor cereşti, nemuritoare şi îngereşti. Tu nu ai fi putut lăsa o moştenire mai mare poporului tău, afară de a face o astfel de alegere şi a o adeveri prin pecetea sângelui tău. Contemporanii tăi nu au înţeles jertfirea ta cea bine plăcută lui Dumnezeu, dar generaţiile următoare, ase-

meni unui bob de muştar, şi-au găsit adăpost în faţa furtunii ispitelor în sprijinul tău, cântându-ţi aşa:

Bucură-te, truditorule credincios în via lui Hristos!

Bucură-te, că şi inimile celor simpli le-ai reînnoit!

Bucură-te, că în faţa moaştelor tale pe oameni îi cuprinde evlavia!

Bucură-te, că pe cei nemiloşi spre milostenie i-ai aplecat!

Bucură-te, mângâiere în suferinţe a celor credincioşi şi necredincioşi!

Bucură-te, pom umbros care pământul şi obştea noastră cu lumina ta o umbreşti!

Bucură-te, ocrotitorul celor pe nedrept osândiţi!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 9-lea

Toţi îngerii se minunează de căldura dragostei tale pentru Hristos, mucenicule Sava, de mărimea nevoinţei şi a lepădării tale de sine. Pe tine Domnul te-a recunoscut, a acceptat credincioşia ta şi a primit jertfa ostenelilor

tale, iar nouă în necazuri şi griji pe tine spre bucurie ne-a dăruit, de aceea şi noi, chemând ajutorul tău cu credinţă, strigăm lui Dumnezeu, biruitorului morţii: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 9-lea

Sunt nepricepuţi cuvântătorii înţelepciunii deşarte să exprime înălţimea suferinţei tale. Văzând drumul tău spre Mielul lui Dumnezeu, te rugăm să primeşti puţinul nostru şi ajută-ne ca în fiecare ceas să ne purtăm crucea. Dându-ne seama de profunzimea

căderii sufletelor noastre cele zdrobite, îţi grăim aşa:

Bucură-te, a cuvintelor lui Hristos împlinire!

Bucură-te, profunzime a suferinţelor care pe duhurile cele rele le biruie!

Bucură-te, că prin tine şi Dumnezeu se înveseleşte!

Bucură-te, măreţie a suferinţelor încununată cu mucenicie!

Bucură-te, bucuria tuturor celor credincioşi!

Bucură-te, că prin tine vieţuirea noastră cu adevărat o îndreptăm!

Bucură-te şi deschide-ne inimile spre căinţă şi nădejde!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 10-lea

Precum se petrece în viaţa oamenilor sfinţi, în timp ce unii se luminează şi binecuvântează pe Dumnezeu pentru mila Lui, alţii se întunecă, ameninţă şi Îl blestemă, tot aşa şi atunci, la hotărârea şi judecata finală asupra execuţiei, Sava a exclamat: „Binecuvântat eşti, Dumnezeule, şi preaslăvit este numele Fiului Tău în veci, amin.

Atarid pe sine însuşi s-a predat morţii şi pieirii veşnice, iar pe mine m-a trimis în viaţa veşnică. Pentru că aceasta a fost voia Ta, Doamne, Dumnezeul nostru, Căruia I se cuvine cinste şi închinăciune acum şi în vecii vecilor! Aliluia, Aliluia, Aliluia!"

Icosul al 10-lea

A ştiut Sava că atunci când un om se întoarce cu faţa către Dumnezeu, toate drumurile duc la Dumnezeu, iar când se întoarce cu faţa de la Dumnezeu, toate drumurile duc spre ruină şi

moarte. Însă Domnul până şi moartea, cel mai mare chin şi cea mai înfricoşătoare teamă omenească, a transformat-o în vis, a învins-o şi a deschis calea neamului omenesc spre înviere şi biruinţă. De aceea, Sava priveghea prudent asupra sa, ştiind că va ieşi şi va sta în faţa feţei Sale, iar noi cu nădejde în ajutorul că ne va dezvălui adevărata cale, îi cântăm aşa:

Bucură-te, că în iubirea caldă faţă de Dumnezeu călătoria ta pământească a luat sfârşit!

Bucură-te, că în pace duhul

tău în mâinile lui Dumnezeu Tatăl l-ai predat!

Bucură-te, că din valea pământească în Împărăţia cerească te-ai mutat!

Bucură-te, că împreună cu soborul îngerilor în cer acum petreci!

Bucură-te, că împreună cu toţi sfinţii de nespusa desfătare te îndulceşti!

Bucură-te, căci coroană de la Împăratul slavei după vrednicia nevoinţelor tale o ai primit!

Bucură-te, că, prin îndrăz-

neala pe care ai primit-o în faţa lui Dumnezeu, această obşte o îngrădeşti şi o aperi!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 11-lea

Şi astfel sfântul, condus la moarte, nu înceta să laude şi să mulţumească lui Dumnezeu, socotind că suferinţele acestor vremuri sunt nimic faţă de slava care ni se va descoperi. Iar, în timp ce soldaţii vorbeau între ei: „De ce nu slobozim acest om nevinovat?", sfântul Sava le spuseră:

„De ce vorbiţi nechibzuit şi nu îndepliniţi ceea ce vi s-a poruncit? Eu văd ceea ce voi nu puteţi vedea: iată, sfinţii Îngeri care au venit să primească cu slavă sufletul meu.” De îndată ce au ajuns la râu, soldaţii au legat sfântului mucenic o piatră la gât, l-au aruncat în apă şi l-au înecat. Apoi ucigaşii au scos din apă trupul mucenicului şi l-au părăsit neînormântat pe mal. Dar nici fiarele, nici păsările nu s-au atins de sfântul său trup, ci fraţii credincioşi l-au ascuns rugându-se în taină:

Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 11-lea

Stând înaintea tronului Împăratului slavei împreună cu soborul îngerilor şi cu toţi sfinţii, nu nesocoti, mucenice Sava, rugăciunile noastre şi nu ne uita în rugăciunile tale pe noi, care îţi cântăm aşa:

Bucură-te, că tot ceea ce este de folos pentru mântuire de la Domnul ceri!

Bucură-te, că celor neputincioşi în boli uşurare şi vindecare le dăruieşti!

Bucură-te, al acestei obşti şi al acestui ţinut luminător prea-

luminat!

Bucură-te, al harului lui Dumnezeu pentru noi stăruitor!

Bucură-te, al sănătăţii trupurilor noastre păzitor!

Bucură-te, al sufletelor noastre pe calea mântuirii călăuzitor!

Bucură-te, al celor defăimaţi şi pe nedrept prigoniţi eliberator!

Bucură-te, Sava, al ţării goţilor mucenic!

Condacul al 12-lea

Luminător care răsfrângi razele credinţei te-ai arătat pe pământ, nu doar în Dacia, ci acum şi în toată lumea ortodoxă, raze de minuni ale vindecărilor au ajuns şi în părţile noastre; de aceea, preaslăvind pe Domnul care ni te-a dăruit, îţi cântăm: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Icosul al 12-lea

Lăudându-ţi în cântări ostenelile înaintea lui Dumnezeu, noi, mult pătimitorule vestit, îndelungă răbdarea ta o lăudăm şi

preamărim al tău din nou botez în sângele mucenicesc, şi apoi, stăruind după a ta grijă pentru noi şi cinstind a ta sfântă amintire, îţi cântăm aşa:

Bucură-te, al întunericului păgânesc izgonitor grabnic!

Bucură-te, al fiecărei răutăţi dezrădăcinător zelos!

Bucură-te, ales minunat al lui Dumnezeu!

Bucură-te, al rânduielilor bisericeşti păzitor!

Bucură-te, lămuritor înţelept în credinţa creştină!

Bucură-te, Sava, al ţării go-

ţilor mucenic!

Condacul al 13-lea

O, sfinte mucenice Sava, slujitor credincios al lui Hristos, Dumnezeul nostru, ascultă aceste puţine cuvinte de laudă ale noastre după darul lui Hristos, de la care am primit îndrăzneală să mărim nevoinţele şi crucea pe care cu vrednicie ai purtat-o şi cu care lupta pentru Împărăţia cerească ai dobândit-o şi, prin aceasta, pe noi ne-ai povăţuit să păstrăm curată credinţa creştină ortodoxă până la moarte; sufle-

tele noastre în Domnul să le îndumnezeim şi să moştenim Împărăţia lui Dumnezeu, astfel încât să putem totdeauna cu bucurie împreună cu tine să strigăm: Aliluia! Aliluia! Aliluia! *(de trei ori).*

---

* *Traducerea din limba sârbă în româneşte a Acatistului părintelui protosinghel Iovan a fost realizată cu talent de diacon profesor IOSIF STANCOVICI.*

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTUL MUCENIC SAVA

Podoabă a obştii acesteia, sfinte slăvite şi de toată lauda vrednicule mucenice Sava, adunaţi în biserică pentru a ne închina sfintelor tale moaşte, stăruim după ale tale sfinte rugăciuni înaintea Celui ce a zis: „unde sunt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor” [Matei 18, 20]; dar şi mai mult ne încurajează aceste cuvinte: „bateţi şi vi se va deschide, cereţi şi vi se va da, căutaţi şi

veţi afla” [Matei 7, 7; Ioan 11, 9]. Batem la uşa bunătăţii tale nemărginite, cerem cu nădejdea să avem măcar o părticică din smerenia ta şi căutăm prin mijlocirea ta mila lui Dumnezeu ca să nimicească forţa celor năpustiţi asupra ţării noastre şi asupra sufletelor noastre, a duşmanilor adevărului şi ai dreptăţii lui Dumnezeu, ca ei să se ruşineze şi necuviinţa lor să se frângă, iar aceştia să cunoască că avem în necazuri şi pericole ajutorul lui Dumnezeu şi ajutorul tău, ca, mărturisind al tău sprijin, împreună să preaslăvim pe Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

SFÂNTUL SAVA **DE LA BUZĂU-**

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

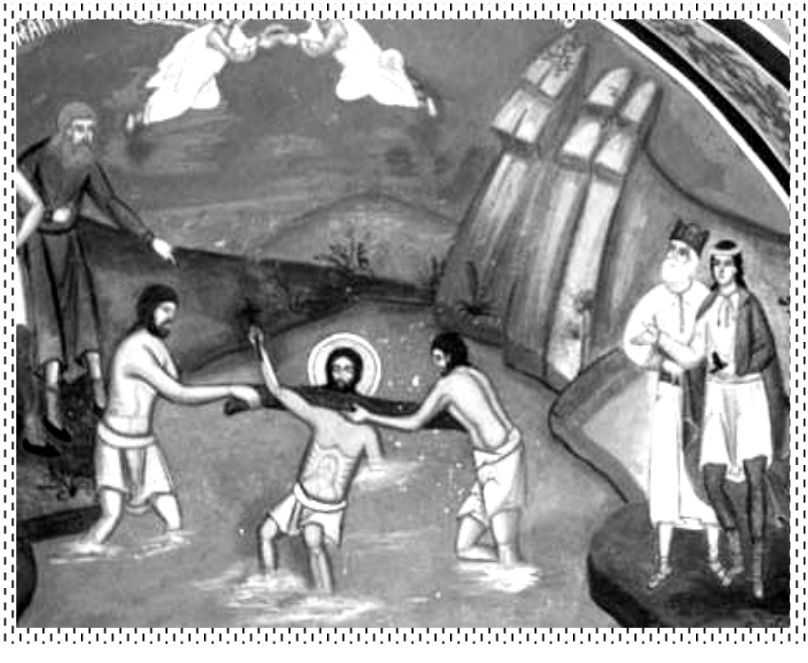

Martirajul

SF. MUCENIC SAVA

DE LA BUZĂU

7. CONSIDERAŢII LITERARE ŞI SPIRITUALE LEGATE DE CELE TREI ACATISTE

În cinstea Sfântului mucenic SAVA DE LA BUZĂU au fost redactate până în prezent trei Acatiste, care diferă unul de altul prin stil şi formă literară. Acestea se aseamănă foarte mult prin conţinutul religios, deoarece în toate trei se elogiază personalitatea aceluiaşi sfânt buzoian: SAVA.

Primul Acatist realizat în cin-

stea Sfântului Sava Gotul a fost compus de părintele arhimandrit Cleopa Ilie, unul din marii duhovnici contemporani ai neamului românesc, care a trecut la Domnul pe data de 1 decembrie 1998, la mănăstirea Sihăstria, judeţul Neamţ.

Al doilea Acatist a fost redactat de părintele profesor Mihail Milea în anul 1994. Dumnealui slujeşte de la începutul construcţiei Catedralei Sfântul Sava (1991) şi până în prezent la această Catedrală a copiilor. Este profesor la Seminarul Teologic din Buzău.

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Al treilea Acatist în cinstea Sfântului mucenic Sava Gotul a fost scris de părintele protosinghel Iovan Marcovici din Serbia, de la mănăstirea Lesje, cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului”. A fost compus în luna august a anului 2016, la scurtă vreme după ce a adus moaştele Sfântului Sava de la Buzău din regiunea Genova – Italia, unde au stat din timpul cruciadei a IV-a (1201-1203) şi până în 2015.

Acatistul scris de părintele Cleopa Ilie

Trebuie să precizăm că autorul, deşi a avut doar patru clase primare, ca studii şcolare, a dovedit o pregătire academică, prin lectură personală, rugăciune continuă şi contemplare a naturii, de care se simţea foarte legat sufleteşte.

Se spune în Pateric că la Sfântul Antonie cel Mare veneau toţi învăţaţii şi filosofii vremii de atunci, cu cele mai grele întrebări, la care acest sfânt părinte, fără să urmeze vreo înaltă şcoală, le răspundea distinşilor oaspeţi pe loc, încât toţi se

minunau.

Sfântul Antonie era întrebat de aceşti învăţaţi:

- De unde ai atâta înţelepciune?

La care marele Antonie le spunea, arătând cu mâna spre soare, stele, copaci, animale, flori, insecte, păsări, oameni etc.:

- Aceştia mi-au fost învăţători şi întreaga natură mamă este Cartea lui Dumnezeu, din care eu citesc zilnic.

La fel a procedat şi părintele arhimandrit Cleopa Ilie, care a fost un autodidact. A fost în tinereţe cioban la mănăstire. Dumnezeu l-a înzestrat cu o memorie uimitoare şi avea o bogată

imaginaţie artistică, literară. Acatistul compus de sfinţia sa ne demonstrează aceste realităţi.

Tot timpul părintele Cleopa era plin de umor duhovnicesc şi atrăgător prin cuvinte frumoase, pe care le folosea în predică, dar şi în convorbirile duhovniceşti cu pelerinii veniţi în număr foarte mare la mănăstirea lui dragă, Sihăstria, din judeţul Neamţ.

Slujba Acatistului Sfântului Sava abundă în metafore simple dar pline de profunzime; sunt folosite tot felul de apelative la adresa acestui martir, pe care-l consideră părintele

Cleopa un vrednic ostaş al lui Iisus Hristos. De aceea, fiecare **Icos** se încheie aşa: **„Bucură-te, Sava Mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos!”.**

Sfântul Sava este numit: **„far luminos”, „diamant al credinţei”, „crin prea frumos”, „stâlp al adevărului”, „luceafărul Ortodoxiei”, „soare luminos”, „comoară duhovnicească”,** chiar **„inima lui Dumnezeu”, „vulturul dreptei credinţe”, „albina lui Hristos”, „crin al raiului”, „floarea raiului” etc.**

Părintele Cleopa fiind monah din tinereţe, a căutat tot timpul ca,

prin acest Acatist al Sfântului mucenic Sava, să ne îndemne pe toţi cei care îl citim sau îl ascultăm să ne petrecem viaţa în rugăciuni, cu credinţă şi fapte bune. Cel mai important lucru pentru mântuire în vremea noastră este mărturisirea credinţei prin iubire, aşa cum ne învaţă şi Apostolul Neamurilor, Sfântul Pavel, care le zice galatenilor despre **„credinţa lucrătoare în iubire" (Galateni 5, 6).**

În slujba Acatistului Sfântului mucenic Sava, părintele Cleopa îmbină armonios informaţiile istorice din viaţa Sfântului cu adevărurile de credinţă pe care le mărturisea cu putere

Sfântul Sava.

Citirea acestui Acatist în cin - stea Sfântului Sava este o lecţie de credinţă şi de dragoste pe care se cuvine să le manifestăm fiecare dintre noi faţă de Sfântul mucenic Sava de la Buzău.

Acatistul părintelui profesor Mihail Milea

Scoate în relief dragostea lui deosebită faţă de Sfântul mucenic Sava, credinţa în Dumnezeu, Care este mare, precum şi încrederea totală în Mântuitorul Hristos, Care este izvorul muceniciei sfinte.

Autorul acestui Acatist l-a cunoscut personal pe părintele Cleopa, pe care l-a vizitat de mai multe ori şi cu care a avut multe convorbiri axate pe subiectul **sfinţi români – apărători ai Ortodoxiei.**

În slujba Acatistului Sfântului Sava, care se adresează în mod

special copiilor şi tinerilor, se găsesc multe comparaţii, folosite pentru a scoate în evidenţă virtuţile acestui tânăr sfânt, martirizat în apele Buzăului.

Sfântul Sava este **„asemenea unei făclii ce arde", „ca un rug aprins", „ca un policandru aprins".** Prin apărarea dreptei credinţe, Sfântul Sava a devenit **„străjer al Ortodoxiei" şi „atlet al lui Hristos".**

Orice sfânt este **„crin duhovnicesc" şi „veşnică floare sfântă".**

Acest Acatist compus de părintele profesor are o dimensiune hris-

tologică. Numele lui Hristos este folosit de 36 de ori.

Orice sfânt este legat sufleteşte de Mântuitorul Hristos. Nu există creştin fără Hristos şi nu ne putem mântui fără Hristos. Acest adevăr l-a înţeles din plin Sfântul mucenic Sava.

În **Icosul al 7-lea,** găsim în fiecare stih trimitere la Mântuitorul Hristos, pe Care Sfântul Sava Îl mărturiseşte prin iubirea sa:

„Bucură-te, Sava, mucenice, alesule ostaş al lui Iisus Hristos;

Bucură-te, că din tinereţe ai urmat calea Evangheliei lui

Hristos;

Bucură-te, că tuturor L-ai vestit pe Mântuitorul Iisus;

Bucură-te, că cele mai mari prigoane nu te-au putut despărţi de dragostea lui Hristos;

Bucură-te, că te-ai arătat pe tine împlinitor al poruncilor lui Hristos;

Bucură-te, că ai primit cununună de mucenic de la Mântuitorul Hristos;

Bucură-te, stâlpare duhovnicească din Tulpina lui Hristos;

Bucură-te, că pe unde ai mers ai vestit Evanghelia lui

Hristos!”.

Sfântul **Nicolae Cabasila** are o carte excepţională, numită: **„Viaţa în Hristos”,** pe care Sfântul mucenic Sava de la Buzău a ilustrat-o prin fapte în toată viaţa lui personală.

Numele lui Dumnezeu apare în acest acatist de 29 de ori. Este nelipsită şi expresia: **„Mare este Dumnezeu”,** pe care autorul o foloseşte zilnic în viaţă, ca un salut cu orice persoană pe care o întâlneşte. Fără Dumnezeu nu putem face nimic, de la El venim şi la El ne întoarcem.

Sfântul Sava era totdeauna cu-

prins de **„dumnezeiescul dor de Dumnezeu”** şi **„pe Dumnezeu L-a preaslăvit”.** Sfântul Sava L-a iubit mai presus de toate pe Dumnezeu.

Din acest Acatist reiese că Sfântul mucenic Sava este **„grabnic ajutător în necazuri”, „apărător al dogmelor creştine”** şi, pentru noi toţi, **„pildă vie de slujire”** şi jertfă**.** Admirăm de asemenea curajul mare de care a dat dovadă Sfântul mucenic Sava în faţa prigonitorilor, care-i cereau lepădarea de Ortodoxie şi covertirea la idolatrie (credinţă greşită, care a fost împărtăşită şi de poporul got, venit în acele vremuri

peste strămoşii noştri daci, locuitori ai zonei Buzăului şi având o viaţă aleasă în duhul Evangheliei lui Hristos).

Acatistul părintelui protosinghel Iovan Marcovici din Serbia*

Este inedit ca formă literară, dar şi ca structură teologică. La prima lectură, ne impresionează mărimea lui în comparaţie cu celelalte două care sunt mai concentrate.

Sursele teologice din care s-a inspirat părintele duhovnic de la mănăstirea de maici Lesje au fost: **„Proloagele de la Ohrida”,** scrise de Sfântul Nicolae Velimirovici şi **„Vieţile Sfinţilor”,** redactate de Sfântul Iustin Popovici.

În slujba Acatistului Sfântului Sava, autorul recunoaşte din primul

condac faptul că Sfântul mucenic Sava este de obârşie din Dacia, astăzi numindu-se România.

Aici l-a cunoscut pe părintele Sansala, care l-a întărit şi l-a format duhovniceşte pentru mucenicie.

La prima mea întâlnire cu părintele Iovan în Serbia, la mănăstirea Lesje, unde mă aflam în căutarea moaştelor Sfântului mucenic Sava, pe data de 2 septembrie 2016, sfinţia sa m-a întrebat chiar de la începutul discuţiilor:

- *Ce ştiţi despre părintele Sansala? A murit martir, ca şi Sfântul Sava sau cuvios, adică de moarte na-*

turală?

Pronunţarea termenului onomastic **„Sansala”** a fost elementul cheie, care m-a încredinţat şi mai mult că moaştele de la mănăstirea sârbească erau ale Sfântului mucenic Sava de la Buzău, deoarece numai el a avut ca duhovnic pe acest părinte Sansala.

Adeseori în acest **Acatist,** părintele Iovan îl numeşte pe Sansala **„sfânt”,** chiar dacă în calendarul ortodox al Bisericii Române nu apare. Eu sunt convins că părintele Sansala, duhovnicul Sfântului Sava, este sfânt.

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Am început cu ajutorul lui Dumnezeu, Care este mare şi **„minunat întru sfinţii Săi”,** să întocmesc **slujba de canonizare a părintelui Sansala,** pe care să o dau spre cercetare şi completare Arhiepiscopului meu CIPRIAN; sfinţia sa va saluta această iniţiativă pe care părintele sârb Iovan a pus-o deja în aplicare prin întocmirea acestui Acatist**.**

Părintele Iovan a demonstrat, prin întocmirea acestui Acatist, că are o minte luminată, inspirată, cu predispoziţii lirico-religioase, deoarece foloseşte multe figuri de stil şi apelative sugestive referitoare la Sfântul

mucenic Sava Gotul: **„apostol al goţilor”, „învăţător al Ortodoxiei”, „înflăcărat păzitor al Legii Domnului”, „mângâietor al săracilor”, „vistier al bunătăţilor”, „pom umbros”, „bucuria celor credincioşi”, „păzitor al rânduielilor lui Dumnezeu”.**

Din punct de vedere religios, Acatistul părintelui Iovan abundă în texte biblice, pe care le foloseşte **„ad litteram”.** De exemplu, citează din Ioan 21, 18; II Corinteni 6, 14-18; I Ioan 4, 4; Matei 7, 7; Matei 18, 20; Ioan 11, 9.

Nu ezită să facă trimiteri la

Sfânta Fecioară Maria, perntru care Sfântul mucenic Sava are mare evlavie: **„Bucură-te, Sava, că prin venirea ta în acest loc sfânt, ai devenit un slujitor al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu!”.** Aici e vorba de aducerea moaştelor Sfântului Sava la mănăstirea din Lesje, cu hramul **„Acoperământul Maicii Domnului”.**

Orice **Condac** se încheie la părintele Iovan cu **„Aliluia”** de 3 ori, în timp ce în Acatistele noastre româneşti **„Aliluia”** apare o singură dată. Fiecare Icos se încheie cu această expresie: **„Bucură-te, Sava,**

al ţării goţilor mucenic!”.

Acatistul compus de părintele protosinghel Iovan Marcovici din Serbia este un prinos de recunoştinţă faţă de acest sfânt român, Sava, care a devenit o punte de unire duhovnicească între cele două Biserici Ortodoxe: cea din Serbia şi cea din România, ele mărturisind acelaşi crez ortodox.

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU-

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

8. SFÂNTUL MUCENIC SAVA ÎN ICONOGRAFIA ORTODOXĂ

Preliminarii**:**

ICONOGRAFIA(1)

Iconografia este o ramură a istoriei artei care se ocupă cu identificarea, descrierea şi interpretarea conţinutului icoanelor.

Cuvântul **iconografie** provine din limba greacă: **εικών= imagine** şi **γράφειν=a scrie.**

Prin **iconografie ortodoxă** înţelegem pictura de icoane în Bise-

rica Ortodoxă.

ICONOLOGIE(2)

Ştiinţa sau învăţătura despre icoane se numeşte **iconologie.** Acest termen provine din două cuvinte greceşti: **εικών= imagine** şi **λόγος =învăţătură, ştiinţă.**

Prin **Erminia picturii bizantine(3)** înţelegem **Manualul de pictură** care ne arată cum se pictează o icoană, chipul unui sfânt oarecare şi cum sunt aşezate icoanele sfinţilor şi ale praznicelor împărăteşti într-o biserică ortodoxă.

ICOANĂ(4)

Cuvântul **icoană** este de origi-

ne greacă: **εικών= imagine, chip, portret.**

Icoana în teologia ortodoxă nu este doar o simplă reprezentare, ilustraţie, imagine etc. Ea este un obiect de cult care face parte din viaţa liturgică.

Dintru început Biserica Ortodoxă a dat o mare atenţie icoanei. Temeiul icoanei stă în Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos: **„Şi Cuvântul, Trup s-a făcut" (Ioan 1, 14).** Chipul Acestuia (icoana Cuvântului – Hristos) este o mărturie a întrupării Sale adevărate, reale, şi nu închipuite, iluzorii. Tocmai pentru

acest motiv auzim expresia: **„teologie în imagine”.**

Sfântul Vasile cel Mare ne spune: **„Ceea ce cuvântul împărtăşeşte prin auz, pictura arată în tăcere prin imagine”.**

Cinstirea cu evlavie a icoanelor, înfăţişându-l pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Maica Domnului, pe îngeri şi pe sfinţi este **o dogmă a Bisericii Ortodoxe** care a fost formulată la **Sinodul al VII-lea Ecumenic (787).**

ICONOCLASM(5)

Lupta împotriva icoanelor ca o-

biecte de cult liturgic se numeşte **iconoclasm.** Acest cuvânt provine din limba greacă: **εικών=chip, înfăţişare** şi **κλάσμα=distrugere.**

ICONOMAHIE(6)

Un sinonim al iconoclasmului este şi termenul: **iconomahie,** de la grecescul **μαχία=luptă** şi **εικών = icoană.**

Aceste cuvinte eretice au apărut din cauza neînţelegerii rostului icoanei în viaţa Bisericii. Nu s-a ştiut clar ce este ea în sine, care este mesajul ei şi de ce trebuie să o cinstim cu toată cuviinţa. De asemenea, nu

s-au cunoscut şi înţeles care sunt argumentele biblice şi patristice în acest sens.

TEMEIURI BIBLICE REFERITOARE LA CINSTIREA ICOANELOR(7)

Orice învăţătură a Bisericii se bazează temeinic pe argumente biblice. **Sfânta Scriptură** ne spune că omul a fost creat de Dumnezeu **„după chipul şi asemănarea Sa" (Facere 1, 27).**

La baza icoanei stă relaţia omului cu Dumnezeu. Icoana este dialogul dintre Dumnezeu şi om.

După căderea în păcat, omu-

lui i s-a întunecat sufletul şi nu a mai putut să-L vadă pe Dumnezeu în **„duh şi adevăr”.** Neştiind cum arată Dumnezeu în realitate, omul, sub influenţa păcatului strămoşesc, a început să-L plăsmuiască pe Dumnezeu în multe chipuri, ceea ce a dus la idolatrie. (IDOLATRIE=a se închina chipurilor cioplite).

Dumnezeu, în Vechiul Testament, s-a ocupat în mod special de poporul evreu, ca acesta să nu cadă în idolatrie şi, în acelaşi timp, să-l facă să înţeleagă bine deosebirea icoanelor de idoli.

Moise a primit poruncă de la

Dumnezeu să facă chipuri de heruvimi (icoane cu îngeri) în Cortul Sfânt, pe dveră (perdeaua care desparte Sfânta Sfintelor – altarul, de Sfânta), precum şi pe pereţii laterali din Sfânta (Ieşire 25, 18-21; 26, 31). De asemenea, în Templul lui Solomon, au fost brodate chipuri de heruvimi (icoane) pe toţi pereţii templului (III Regi 6, 23; 28, 29).

Păgânii se închinau idolilor ca materie. Ei Îl confundau pe Dumnezeu cu materia. Acelaşi lucru l-a făcut şi poporul evreu când s-a închinat la viţelul de aur (Ieşire, capitolul 32).

BIBLIA

Potrivit învăţăturii Bisericii, noi nu cinstim materia din care este făcută icoana, nu ne închinăm la materialele din care este făcută, ci chipului pe care-l reprezintă icoana.

Sfântul Vasile cel Mare ne spune: **„Cinstirea adusă icoanei se îndreaptă către cel înfăţişat în icoană”.**

Chipul ne duce la prototip. Aşa cum soarele se reflectă în boabele de rouă, la fel în icoană se reflectă chipul Mântuitorului Iisus Hristos şi chipurile tuturor sfinţilor din ceruri, unde ei au ajuns cu sufletul lor curat.

Prin cinstirea sfinţilor, noi, de

fapt, Îl cinstim pe Dumnezeu, Care **„este minunat întru Sfinţii Săi”.**

În Noul Testament găsim multe temeiuri biblice cu referire la icoană: **„Fiul (Iisus Hristos) este icoana lui Dumnezeu (Tatăl) celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura” (Coloseni 1, 15).** Mântuitorul Hristos ne spune: **„Cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl” (Ioan 14, 9).**

Sfântul Apostol Pavel ne argumentează că-L putem zugrăvi pe Dumnezeu – Iisus Hristos în icoană: **„Cu adevărat, mare este taina dreptei credinţe: Dumnezeu S-a**

arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit întru neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălţat întru slavă" (1 Timotei 3, 16).

În Epistola către Filipeni, Sfântul Pavel arată că Iisus poate fi pictat în icoană, deoarece are chip uman de rob, adică slugă pentru mântuirea noastră: **„S-a smerit pe Sine, luând chip (icoană) de rob" (Filipeni 2, 7).**

În conformitate cu Sfânta Tradiţie, Mântuitorul Însuşi Şi-a întipărit chipul Său (icoana) pe o pânză care a ajuns la regele Abgar al

Edesei, bolnav de lepră. Regele s-a vindecat prin atingerea de această icoană. Cea mai veche menţiune în acest sens se află într-un document numit **Doctrina lui Addai,** Addai fiind episcop al Edesei (†541).

Avem apoi **mahrama Sfintei Veronica** de pe drumul Golgotei şi, în fine, **Giulgiul Mântuitorului,** cu care a fost înmormântat Domnul Hristos.

Tradiţia pictării icoanelor există de pe vremea Sfinţilor Apostoli. Conform tradiţiei ortodoxe, Sfântul Evanghelist Luca a pictat prima icoană cu Maica Domnului şi pe cei doi apostoli de seamă: Petru şi Pavel.

TEMEIURI PATRISTICE PRIVIND CINSTIREA ICOANELOR(8)

Cel care a fixat teologia icoanei în forma ei clasică este Sfântul Ioan Damaschin.

Sfântul Ioan Damaschin

În cartea sa: ***„Cinstirea Sfintelor Icoane”*** *scrie aşa:* ***„Noi punem în toate locurile chipul lui Hristos şi chipurile Sfinţilor sub formă de icoană şi prin ele sfinţim cel dintâi simţ, căci întâiul dintre simţuri este vederea, după cum prin cuvinte sfinte sfinţim auzul. Icoana este un lucru care prilejuieşte aducerea aminte. Ceea ce este cartea pentru ştiutorii de carte, aceea este icoana pentru cei care nu ştiu carte, şi ceea ce este cuvântul pentru auz, aceea este icoana pentru văz, căci, prin ajutorul minţii, ne unim cu icoana”.***

Sfântul Ioan Damaschin ne arată în studiul său dogmatic că, ***„dacă în Vechiul Testament Dumnezeu a comunicat cu oamenii prin cuvânt, în Noul Testament această comunicare s-a făcut prin cuvânt şi chip. Căci Cel nevăzut S-a făcut văzut cu ochii lor trupeşti, ceea ce în Vechiul Testament era numai prefigurat prin simboluri”.***

Învăţătura ortodoxă despre cinstirea sfintelor icoane este cuprinsă în cărţile noastre de slujbă: **„Mă închin Sfinţilor şi cinstitelor icoane, adică lui Hristos Însuşi şi**

Prea Curatei Maicii lui Dumnezeu şi tuturor sfinţilor, nu însă cu închinăciune ca lui Dumnezeu, ci înălţându-mă cu mintea la chipul ce înfăţişează; pentru aceasta şi cinstea cea către acestea o trec la prototipuri", după cum găsim scris în **Arhieraticon** - mărturisirea la hirotonie, a candidatului la episcopat.

În rugăciunea principală din **Rânduiala pentru binecuvântarea şi sfinţirea icoanei Domnului nostru Iisus Hristos,** din Molitfelnic, găsim aceeaşi învăţătură ortodoxă despre icoane: **„Am pus această icoană înaintea măririi Tale, nu**

îndumnezeind-o, ci ştiind că cinstea icoanei se suie la cel zugrăvit pe dânsa”.

Sfinţii Părinţi ai Bisericii Ortodoxe învaţă că icoana nu este pentru mângâierea simţurilor trupeşti, ci trebuie să transpună, să înalţe mintea şi inima către contemplarea lui Dumnezeu. Iconografia ortodoxă, ca legătură între cer şi pământ, nu insistă pe reprezentarea frumuseţii trupeşti trecătoare.

Icoana nu este o reprezentare fotografică a trupului, ci chipul omului transfigurat în persoana sfântului, care a devenit vas ales al Duhului Sfânt.

Totul se concentrează pe partea interioară a sfântului.

Pictorul, când realizează o icoană a unui sfânt oarecare, trebuie mai întâi să studieze bine viaţa celui care urmează a fi pictat.

Pictura, ca şi poezia, presupune o stare de inspiraţie. Aşa cum poetul nu poate scrie oricând, la comandă, o poezie, la fel şi pictorul nu poate picta bine dacă nu are o stare sufletească adecvată. Pictorul trebuie să se pregătească înainte de a începe pictura, ca şi preotul înainte de a începe Sfânta Liturghie.

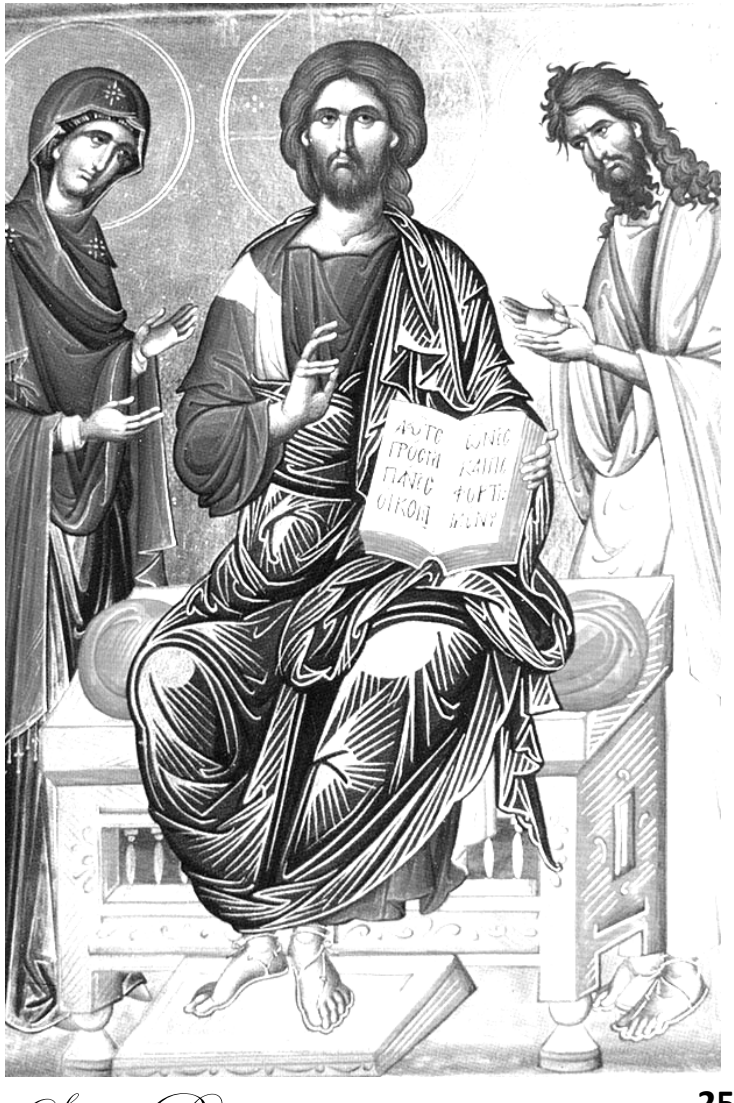

Postul şi rugăciunea ajută foarte mult în orice lucrare, mai ales când e vorba de pictarea icoanei unui sfânt care a trăit toată viaţa cu aceste virtuţi, asemenea Sfântului mucenic Sava de la Buzău:

„Cu nespusă dragoste şi evlavie creştină L-ai slujit pe Dumnezeu în Biserică, prin rugă-ciune şi post, asemănându-te prin aceasta cu îngerii din ceruri, unde neîncetat cânţi împreună cu ei lui Dumnezeu: Aliluia!” (Condacul al 2-lea din Acatistul Sfântului Sava)

Există un **Manual de pictură** numit şi **ERMINIA PICTURII**

BIZANTINE, redactat de Dionisie din Furna şi publicat la Timişoara, la Editura Mitropoliei Banatului, în 1979, în care se explică pictorului cum să picteze un sfânt din calendarul Bisericii.

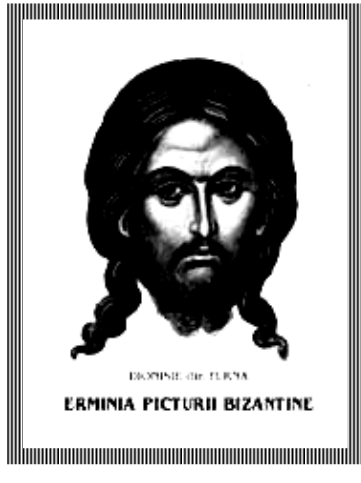

De pildă, pentru a-l picta pe Sfântul Stratilat Gotul (secolul al IV-lea), autorul acestui **Manual de pic-**

tură face câteva precizări, de care trebuie să ţină cont pictorul la pictarea icoanei: ***„alb la trup, roşu şi frumos la faţă, cu barba galbenă ca de aur strălucitor şi căutătura ochilor, luminată, cuvioasă şi neîngrozită, care îl arată ostaş viteaz, desăvârşit”.***

De asemenea, pentru Sfântul SAVA CEL SFINŢIT (5 decembrie), tot în acest **Manual** găsim următoarele recomandări adresate pictorului: ***„bătrân cu barbă împărţită în două şi barba goală. Pe icoană să scrie următorul text: «Cel ce a biruit trupul, acela firea şi-a biruit; iar***

cel care şi-a biruit firea, cu adevărat mai presus de fire s-a făcut»” **(p.208).**

Autorul acestui **Manual de pictură,** Dionisie din Furna, nu a avut informaţii la vremea aceea despre chipul Sfântului mucenic Sava de la Buzău, pentru acest motiv nu este descris în această **Erminie a picturii bizantine.** Totuşi, autorul Manualului face câteva precizări adresate pictorilor: “***când se pictează un mucenic oarecare, să se ţină cont ca la veşminte să folosească mult culoarea roşie, care semnifică sângele vărsat pentru apărarea şi***

mărturisirea dreptei credinţe în faţa prigonitorilor."

Ca şi la Sfântul mucenic Sava Stratilat, autorul Manualului de pictură recomandă pictorilor ca privirea sfinţilor mucenici în icoane să fie paşnică: ***„căutătura ochilor, luminată, cuvioasă şi neîngrozită, care să-l arate ostaş viteaz desăvârşit".***

Întotdeauna când priveşti icoana unui sfânt mucenic prinzi putere, curaj. Icoana mucenicului are darul acesta harismatic de a alunga teama, frica din noi.

ICOANE REPREZENTATIVE CU SFÂNTUL MUCENIC SAVA

Una dintre cele mai reprezentative icoane cu Sfântul mucenic Sava a fost realizată după Evenimentele din Decembrie 1989 de talentatul pictor bisericesc, **părintele arhidiacon Gabriel Sibiescu,** care în ultima vreme, înainte de pensionare a slujit la **Catedrala municipală „Sfântul Sava”,** numită şi **„Catedrala copiilor”.**

Această icoană pictată pe lemn, cu dimensiunile 70/35 cm, are portretul Sfântului mucenic Sava, îmbrăcat în costum popular. Prin

această vestimentaţie dacică, pictorul a scos în relief vechimea sfântului, care a trăit în secolul al IV-lea în zona Buzăului: cămaşă lungă, iţari, iar deasupra, o bundiţă ţărănească, care scoate în evidenţă ocupaţia oamenilor din zona noastră: creşterea bovinelor.

Ocupaţia de bază a dacilor era agricultura, creşterea animalelor, apicultura, prelucrarea metalelor, cioplitul lemnului şi al pietrei etc. Peste acea bundă, sfântul poartă o mantie de pânză roşie, specifică mucenicilor.

În Sfânta Carte se arată că după ce L-au judecat pe Mântuitorul Iisus Hristos, L-au dezbrăcat de hai-

nele Lui şi I-au pus o **hlamidă roşie (Matei 27, 28).**

Faţa Sfântului Sava seamănă perfect cu chipul dacilor de pe Columna lui Traian de la Roma. Părintele pictor a fost foarte atent ca în pictură să redea adevărul istoric despre etnia sfântului Sava, care se trage din neamul nostru strămoşesc.

Dacii noştri purtau barbă din adolescenţă, spre deosebire de cetăţenii romani, care se bărbiereau, obicei pe care-l practică şi astăzi toţi catolicii, inclusiv cinul preoţesc şi monahal.

Barba este o podoabă pe care

Dumnezeu ne-a dăruit-o. Părul Sfântului Sava este mătăsos, fin şi lipit de zona cervicală; nu e încreţit, ca la statuile greceşti din Areopagul Atenei.

Vârsta unei persoane o poţi cunoaşte bine şi după faţă, privire, frunte. Chipul Sfântului Sava din icoană pare să aparţină unei persoane mature, trecute de 30 de ani. Potrivit Sinaxarului, în momentul martirizării, Sfântul Sava avea vârsta de 38 de ani.

El are în această icoană o privire atentă, pătrunzătoare, pare că priveşte în veşnicie. Chipul Sfântului Sava iradiază bucurie interioară.

Sfântul este stăpân pe el, nu are nici o teamă. În minte are cuvintele Mântuitorului Hristos: **„Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea" (Ioan 16, 33).**

Nimic bun nu se poate face fără curaj, îndrăzneală, încredere, perseverenţă, mai ales când este vorba de mântuirea sufletului nostru.

Sfântul mucenic Sava a mărturisit Evanghelia în faţa prigonitorilor cu mare îndrăzneală, ca şi Sfântul Apostol Pavel: **„Rugaţi-vă şi pentru mine, ca să-mi dea mie cuvânt, când voi deschide gura mea, să fac cunoscută cu îndrăzneală**

taina Evangheliei" (Efeseni 6, 19).

Forţa morală a oricărui mucenic izvorăşte din Crucea Mântuitorului Iisus Hristos. Sfântul Sava a urmat glasul lui Iisus, Care zice în Evanghelie: **„Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia Crucea şi să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34).**

Pictorul a ilustrat în icoana Sfântului Sava această urmare a lui Hristos, printr-o **Cruce** pe care Sfântul o ţine în mâna dreaptă. Ne închinăm şi ne facem semnul Crucii numai cu mâna dreaptă, deoarece

credinţa creştină pe care a mărturisit-o şi Sfântul Sava este dreaptă, adică **ortodoxă.**

În icoana Sfântului mucenic Sava apare în mâna stângă un lemn care are o simbolistică deosebită, la care pictorul a reflectat îndelung.

La prima vedere, **lemnul (ξύλο=trunchiul lemnului)** ne duce cu gândul la lemnul din care s-a făcut Crucea cea mare purtată de Mântuitorul Hristos şi pe care a fost răstignit, luând asupra Sa blestemul Legii şi păcatele lumii (Ioan 19, 17; Faptele Apostolilor 5, 30; Galateni 3, 13).

În sens figurat, metaforic, Mântuitorul vorbeşte despre **lemnul verde şi de cel uscat,** asemănându-Se pe Sine, Cel drept şi fără de păcate, şi pe cei drepţi, credincioşi şi sfinţi cu lemnul verde, pomul vieţii; iar pe cei păcătoşi, cu lemnul uscat, care se aruncă în foc (Luca 23, 31).

Prin pictarea acestui lemn în mâna stângă a Sfântului mucenic Sava, pictorul a scos în evidenţă modul de martirizare: goţii l-au aruncat pe Sfântul Sava viu în apa Buzăului şi, ca să nu poată ieşi la suprafaţa apei pentru a respira, i-au pus un lemn greu pe piept, ca în felul acesta

să poată muri mai repede.

Părintele **Gabriel Cocora**, un cărturar buzoian deosebit, care l-a preţuit în scrierile sale pe Sfântul mucenic Sava de la Buzău, plecând de la această icoană, scria: **„Prin lemn a ajuns să dobândească darurile lemnului sfânt al Crucii Mântuitorului, iar prin apa Buzăului a ajuns la apa cea vie, la Izvorul vieţii, Dumnezeu Cel Preaslăvit în Treime, minunat întru sfinţii Săi”** (“*Cuvânt la prăznuirea a 1600 de ani de la martirizarea Sfântului Sava Gotul în râul Buzău*”).

Un sfânt se deosebeşte de un

personaj religios prin aureola strălucitoare din jurul capului. Doar sfinţii au această **lumină strălucitoare sub forma unui cerc,** semn care arată prezenţa Duhului Sfânt. La catolici, sfinţii lor au doar un cerc gol, din care, evident, lipseşte ceva. În icoanele ortodoxe, cercul este plin de lumină strălucitoare, care semnifică harul Duhului Sfânt. Evanghelistul Ioan ne spune că <u>am</u> luat din plinătatea Lui şi **am primit har peste har** (Ioan 1, 16). Aceasta este Ortodoxia: lumină strălucitoare, plinătatea harului şi certitudinea mântuirii, la care a ajuns şi Sfântul muce-

nic Sava de la Buzău.

În Noul Testament, găsim multe temeiuri biblice despre **cununa sfinţilor** pe care au primit-o de la Dumnezeu: **„Şi douăzeci şi patru de scaune înconjurau tronul, şi pe scaune douăzeci şi patru de bătrâni, şezând, îmbrăcaţi în haine albe şi purtând pe capetele lor *cununi de aur*" (Apocalipsă 4, 4).**

Sfântul Apostol Iacob spune: **„Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se, va lua *cununa vieţii,* pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El"** (Iacob 1, 12).

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU-

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Aureola Sfântului mucenic Sava seamănă cu un soare strălucitor. Luna, deşi pare luminoasă pe timpul nopţii, nu deţine lumină, ci o primeşte de la soare, şi apoi o reflectă, adică o dăruieşte în jurul ei.

La fel şi Sfântul mucenic Sava primeşte lumina sfinţeniei sale de la Mântuitorul Hristos, Care este numit în cântările bisericeşti **„Soarele dreptăţii”,** sau **„Soarele drepţilor, sfinţilor”.**

În **Apocalipsă,** se vorbeşte despre Hristos ca singură sursă de lumină în rai: **„Noapte nu va mai fi şi nu au trebuinţă de lumina lăm-**

pii sau de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lumină şi vor împărăţi în vecii vecilor” (Apocalipsă 22, 5).

Sfântul mucenic Sava este încins în icoană cu un brâu roşu, care ne duce cu gândul la sângele vărsat pentru mărturisirea Ortodoxiei. Atunci când preotul se încinge, la începutul Sfintei Liturghii, cu brâul de la sfintele veşminte, rosteşte această rugăciune: **„Binecuvântat este Dumnezeu, Cel ce mă încinge cu putere şi a făcut fără prihană calea mea, Cel ce întocmeşte picioarele mele ca ale cerbului şi peste cele înalte mă**

pune” (Psalmul 17, 35-36).

Fundalul icoanei Sfântului mucenic Sava este de culoare cărămizie. Prin aceasta, pictorul a vrut să scoată în relief tăria credinţei Sfântului Sava, asemenea unei cărămizi care se deosebeşte de un chirpan de pământ cu paie amestecat. Una este să foloseşti la zidirea unei clădiri cărămizi, şi alta e să construieşti casă din pământ, peste care vine apa şi o distruge, aşa cum ne arată Mântuitorul în Predica de pe Munte: **„Şi a căzut ploaia şi au venit râurile mari şi au suflat vânturile şi au izbit în casa aceea şi a căzut. Şi căderea**

ei a fost mare" (Matei 7, 27).

Cărămida este trainică, deoarece este arsă în foc, care-i dă duritate şi mare rezistenţă.

Credinţa ortodoxă a Sfântului Sava a trecut prin focul Duhului Sfânt, pe care L-a primit la Botez. Deasa spovedanie şi împărtăşanie l-au făcut să fie tare în credinţă, toată viaţa.

De remarcat că părintele pictor **Gabriel Sibiescu** foloseşte o cromatică vie, caldă, odihnitoare. De-a lungul anilor, sfinţia sa şi-a creat un stil care-l defineşte ca pictor bisericesc de **categoria I**. Pictura lui este dina-

mică, înălţătoare, relaxantă, meditativă şi convingătoare în a sugera că harul lui Dumnezeu lucrează prin cei credincioşi şi harnici, care nu-şi îngroapă talantul primit (Matei 25, 25).

O altă icoană cu Sfântul Sava de la Buzău care mi-a atras atenţia este la mănăstirea Afteia, din judeţul Alba. A fost executată în tehnica „fresco" de către pictorul **Ioan Popa** în anul 2011. Vestimentaţia sfântului este populară, dovadă că dacii au trăit şi în Transilvania. Îi lipseşte Sfântului lemnul, iar mâna stângă este ridicată în sus, ca şi când s-ar preda în braţele lui Dumnezeu înainte

de martiraj.

Sfântul mucenic Sava, detaşat, a rostit în clipa martiriului celebra rugăciune biblică: **„Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor. Lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului Tău Israel" (Luca 2, 29-32).**

Aureola Sfântului Sava este delimitată prin două cercuri apropiate, de culori diferite: alb şi albastru. Fiecare culoare are o semnificaţie deosebită. **„Albastrul de Voroneţ"**

este o culoare vie, permanentă, care ne duce cu gândul la cerul lui Dumnezeu, care este deasupra noastră. Cerul material, fizic, la care ne uităm din când în când este spaţiul de deasupra văzduhului, pe bolta cerească.

Din punct de vedere astronomic, cerul este o masă de aer care învăluie pământul, protejându-l de căderea meteoriţilor şi de razele infraroşii care sunt foarte dăunătoare pentru viaţa de pe pământ. Culoarea albastră te face să meditezi, să cugeţi la tine, la rostul lumii în care trăim. Culoarea albastră ne dă multă linişte

sufletească.

Cercul alb semnifică puritatea sufletească a Sfântului. Mie îmi plac picturile în care predomină albul.

Cineva m-a întrebat odată: *De ce prefer ca icoanele sfinţilor să fie doar conturate, iar restul spaţiilor rămase să fie albe?* I-am răspuns: *Este o modalitate de a da posibilitate pictorului să picteze sufletul sfântului. La orice sfânt, sufletul este alb, adică foarte curat, strălucitor.*

Culoarea albă te înalţă. O mireasă îmbrăcată în rochia albă de nuntă, oricât de mică ar fi din punct de vedere fizic, este cea mai înaltă

persoană de la acest ceremonial cosmic. Este ca un crin care întrece orice floare din grădină.

În icoana Sfântului Sava apare o mantie verde, deoarece pictorul a vrut să sugereze speranţa, nădejdea sfântului în înviere, în viaţa de dincolo, care este veşnică. Culoarea verde înseamnă viaţă. Martiriul înseamnă a intra în viaţa veşnică.

Icoana Sfântului mucenic Sava de la Buzău care a apărut anul acesta, 2017, în toate calendarele Arhiepiscopiei Buzăului şi Vrancei, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte CIPRIAN, a fost executată în

Grecia de un pictor grec, pe nume Hristou Thomas cu prilejul sfinţirii Catedralei municipale „Sfântul Sava de la Buzău”, pe data de 11 octombrie 2015.

Această icoană este realizată conform Erminiei Bizantine, unde se vede clar influenţa stilului grecesc. De aceea numele Sfântului Sava de pe icoană a fost scris cu litere greceşti. În icoană, Sfântul Sava are un chip blajin, liniştit, semn că nu se sperie de moarte.

Sfântul Sava de la Buzău a fost călăuzit permanent de curaj, nu a fost temător şi n-a cunoscut frica.

Credinţa sfântă în Mântuitorul Iisus Hristos i-a dat tărie, a alungat frica şi l-a împuternicit să-l propovăduiască pe Hristos cât a trăit, fiind în stare să-şi dea viaţa pentru El.

*

***Frica** (**φόβος** în greacă) este un mare păcat înaintea lui Dumnezeu. Expresia **„frică de Dumnezeu”** înseamnă aşa: *să ne temem de păcate, ca Dumnezeu să nu-şi ia mâna de pe noi*.

Mântuitorul Hristos este tot timpul cu noi, după cum El Însuşi ne-a asigurat: **„Iată, Eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârşi -**

tul veacului" (Matei 28, 20).

Prin botez avem **„paşaport"** cu ajutorul căruia putem intra oricând în raiul lui Dumnezeu: **„De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh Sfânt, nu va putea intra în împărăţia cerurilor" (Ioan 3, 5).**

Să ne bucurăm că, pe Cruce, Iisus Hristos a luat şi păcatele noastre (Isaia 53, 8).

Să ne bucurăm că Învierea lui Iisus din morţi este de fapt şi învierea noastră: **„Precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vom învia" (1 Corinteni 15, 22).**

Mântuitorul Hristos a venit să

ne arate nouă, pământenilor, în **Predica de pe Munte,** drumul care duce la fericirea veşnică (Matei 5, 1-11).

Nu trebuie să ne fie teamă de oameni, de natură, de necazuri etc. **Dragostea de Dumnezeu** alungă din noi frica, teama, groaza, după cum ne spune Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan: ***„În iubire nu este frică, ci iubirea desăvârşită alungă frica, pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel care se teme nu este desăvârşit în iubire”*** (1 Ioan 4, 18).

În cartea **Apocalipsa** se spu-

ne că primii care vor intra în iad sunt cei fricoşi: ***„Iar partea celor fricoşi şi necredincioşi şi spurcaţi şi ucigaşi şi desfrânaţi şi fermecători şi închinători la idoli şi a tuturor mincinoşilor este în iezerul care arde cu foc şi cu pucioasă, care este moartea a doua”*** (Apocalipsă 21, 8).

*

Curajul Sfântului mucenic Sava reiese din **Actul martiric,** unde este redat dialogul dintre el şi sătenii care au vrut să-l apere de chinurile prigonitorilor, încât erau gata să jure că în satul lor, toţi au adus jertfe

idolilor, cinstiţi de către goţi ca pe nişte zei: ***„Pentru mine să nu jure nimeni, căci eu sunt creştin şi vreau să-mi dau viaţa pentru Hristos”.***

Icoana Sfântului Sava impune respect, preţuire, deoarece avem de-a face cu un erou al credinţei ortodoxe, pe care a mărturisit-o cu preţul vieţii sale: **„Nevoind să mănânci din jertfele idolilor, Sfinte mucenice Sava, ai fost supus la grele şi mari chinuri cutremurătoare, pe care le-ai biruit cu dragostea fierbinte faţă de Hristos, pentru care îţi cântăm aşa:**

Bucură-te, că mai presus de toate L-ai iubit pe Dumnezeu;

Bucură-te, că sufletul ţi l-ai încredinţat Mântuitorului Hristos;

Bucură-te, că nu te-ai înfricoşat de cei care ucid trupul;

Bucură-te, că Atanaric al goţilor n-a putut să te îndepărteze de Biserică;

Bucură-te, căci cu bărbăţie ai răbdat Crucea suferinţelor;

Bucură-te, că pentru credinţă ai fost scos afară din satul tău;

Bucură-te, că prin toate persecuţiile îndurate mai mult

te-ai întărit în credinţă;

Bucură-te, căci în apa Buzăului ai primit cununa mucenici-ciei;

Bucură-te, Sfinte mucenice Sava, apărător al dreptei credinţe!” (Icosul al 4-lea din Acatistul Sfântului mucenic Sava).

Coloristica icoanei diferă de toate icoanele cu Sfântul Sava pe care am avut ocazia să le admir în diferite locuri. Predomină două culori: verdele şi roşul, culori complementare, care se scot în evidenţă una pe cealaltă în mod clar.

Costumaţia Sfântului Sava este de culoare verde, care înseamnă: viaţă, speranţă, încredere, tinereţe etc., iar hlamida roşie care-l acoperă asemenea unui împărat arată sângele martiriului, dătător de viaţă veşnică. Hlamida este brodată cu galben, care simbolizează aurul muceniciei ce străluceşte în toată icoana Sfântului. Pictorul a reuşit să respecte foarte bine proporţia părţilor componente ale trupului.

Crucea pe care o ţine Sfântul Sava arată că prin puterea ei a învins teama şi moartea. Prin **Cruce** noi Îl vedem pe Hristos. **Nu există Cruce**

fără Hristos, dar nici Hristos fără Cruce.

Sfântul Sava a fost un mare iubitor al **Sfintei Cruci**: **„Bucură-te, căci cu bărbăţie ai răbdat Crucea suferinţelor!”** (Icosul al 4-lea din Acatistul Sfântului mucenic Sava). La slujba Sfântului Maslu există un tropar despre puterea **Sfintei Cruci**: **„Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta o ai dat nouă; că se îngrozeşte şi se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei; că morţii i-ai sculat şi moartea o ai surpat; pentru aceasta ne închi-**

năm îngropării Tale şi învierii”. **F**ondul icoanei Sfântului mucenic Sava este un galben auriu, care se contopeşte cu aureola sfântului. Această realizare cromatică vrea să ne sugereze că mare este sfinţenia martirului buzoian, care a devenit pentru noi un reper şi un model de credinţă şi de mărturisire a Ortodoxiei.

Această icoană a martirajului Sfântului Sava prin sângele său amestecat cu iubirea lui sfântă, să o avem mereu în inimile noastre şi să-l chemăm mereu la rugăciune, **„în tot**

locul şi în toată vremea”.

În cadrul **Fundaţiei „Sfântul Sava de la Buzău”** avem un **atelier de pictură** coordonat de pictoriţa **Dinu Rădiţa**, care a promovat mult icoana Sfântului Sava în cadrul Arhiepiscopiei Buzăului şi Vrancei. La toate Aşezămintele sociale ale **Fundaţiei „Sfântul Sava”,** destinate copiilor şi persoanelor vârstnice, avem mici capele unde, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului CIPRIAN, se oficiază slujbe: *Acatistul Sfântului Sava, Vecernie*, *Maslu pentru cei bol-*

navi etc.

Peste tot, pictoriţa Dinu Rădiţa a pictat cu mult talent **icoana Sfântului mucenic Sava** în diferite ipostaze. De asemenea, dânsa, având categoria a II-a de pictor bisericesc, a pictat la multe biserici şi mănăstiri din cadrul Arhiepiscopiei noastre, unde în fiecare lăcaş a reuşit să imortalizeze pe perete în **„tehnica frescă”** şi alte thenici icoana Sfântului mucenic Sava. Ea a fost ucenica părintelui arhidiacon Gabriel Sibiescu, de la care a avut multe de învăţat.

O icoană recent executată de

pictoriţa Rădiţa cu chipul Sfântului mucenic Sava de la Buzău se află la **Aşezământul pentru persoane cu nevoi speciale** din satul Moşeşti, comuna Robeasca, judeţul Buzău. Icoana reprezintă în mărime naturală: 1, 70 m înălţime pe Sfântul Sava în picioare, îmbrăcat în costum de dac: cămaşă lungă de in, cu broderie ţărănească, iţarii (pantalonii albi) legaţi cu şireturile de la opinci. În Maramureş, unde şi astăzi mai trăiesc dacii liberi de odinioară, se poartă aceeaşi vestimentaţie populară.

Costumul popular la orice po-

por reflectă date de ordin naţional; fiecare ţară îşi are portul specific, ca şi drapelul naţional, având aceeaşi valoare simbolică. Femeile, când lucrau la executarea costumelor populare, făceau o rugăciune de binecuvântare a lucrului: **„Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită. Şi îmbrăcăminte nu am, ca să intru într-însa. Luminează-mi haina-taina sufletului meu! Şi mă mântuieşte, Mântuitorul meu”.**

Aşadar, costumul popular este taina sufletului femeii gospodine, bucuria întregii familii.

SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU-

ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT

Sfântul mucenic Sava are o bundă fără mâneci, pentru a arăta că în luna aprilie, ziua 12, anul 372, când a fost martirizat, era încă frig. Din **Actul martiric** reiese că în **Săptămâna luminată**, când a fost martirizat, a nins foarte mult. Lemnul pe care îl ţine Sfântul Sava în picioare, gros şi înalt cât sfântul, este ţinut cu multă evlavie.

Mântuitorul Iisus Hristos nu a fugit de Crucea mare de lemn pe care a fost răstignit; la fel, nici Sfântul mucenic Sava nu a fugit de Crucea suferinţelor.

Din privirea ochilor, se vede clar că Sfântul Sava este sigur pe el. Pictoriţa Rădiţa vrea să ilustreze prin această privire în depărtare acel episod consemnat în **Actul martiric,** când Sfântul Sava le-a zis prigonitorilor: ***„Eu văd ceea ce voi nu puteţi vedea. Iată, de faţă stau îngerii în slavă care au venit să mă primească”.*** Această icoană a Sfântului mucenic Sava este o mare reuşită, datorită faptului că pictoriţa Rădiţa pictează cu inima şi colorează cu sufletul ei curat.

NOTE:

1. A se vedea: Cavarnos, Constantin, **Ghid de iconografie bizantină,** Editura Sophia, Bucureşti, 2005;

Ozolin, Nikolai, preot, **Chipul lui Dumnezeu – chipul omului. Studii de iconologie şi arhitectură bisericească,** Editura Anastasia, Bucureşti, 1998;

Iuliana, monahie, **Truda iconarului,** Editura Sophia, Bucureşti, 2001;

Ştefănescu, I.D., **Iconografia bizantină,** Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968;

Ciobotea, Daniel, **Iconografia ortodoxă –memoria văzută a Bisericii,** în revista **„Ortodoxia",** an XLI (1989), nr. 3, p. 107-117.

2. A se vedea: ¤Quenot, Michel, **Icoana, fereastră spre absolut,** Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1993; ¤Lossky, Vladimir, **Călăuziri în lumea icoanei,** Editura Sophia, Bucureşti, 2003; ¤Liiceanu, Gabriel, **Iconologia şi simbolismul dublu al operei,** în revista **„Arta",** anul 1980, nr. 9-10.

3. A se vedea: ¤Grecu, Vasile, **Carte de pictură bisericească bizantină,** Tiparul „Glasul Bucovinei", Cernăuţi, 1936; ¤Dionisie din Furna, **Erminia picturii bizantine,** Editura Sophia, Bucureşti, 2000.

4. A se vedea: ¤Uspensky, Leonid, **Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă,** Editura Anastasia, Bucureşti, 1994; ¤Stăniloae, Dumitru, preot prof.dr., **Consideraţii legate de sfintele icoane,** Editura Anastasia, Bucureşti, 1996; ¤Evdochimov, Paul, **Arta icoanei – o teologie a frumuseţii,** Editura Meridiane, Bucureşti, 1993; ¤Rousseau, Daniel, **Icoana, lumina feţei Tale,** Editura Sophia, Bucureşti, 2004; ¤**Dicţionar de imagini şi simboluri biblice,** Editura „Casa Cărţii", Oradea, 2011.

5. A se vedea: ¤Grabar, André, **Iconoclasmul bizantin,** Editura Meridiane, Bucureşti, 1991; ¤Popescu, Emilian, **Curs de bizantinologie,** Bucureşti, 1995.

6. A se vedea: ¤Savin, Ioan Gh., **Iconoclaşti şi apostaţi contemporani,** Editura Anastasia, Bucureşti, 1995; ¤Filostorgiu, **Istoria bisericească,** Editura Polirom, Iaşi, 2012.

7. A se vedea: ¤Cios, Teodor, preot, **Lexicon şi concordanţă biblică,** Editura Emia, Bucureşti, 2006; ¤Mircea, Ioan, preot, **Dicţionar al Noului Testament,** Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 1995.

8. A se vedea: ¤Papadopoulos, Stylianos, prof.dr., **Patrologie, vol I-II,** Editura Bizantină, Bucureşti, 2006.

Sfântul SAVA de la BUZĂU

pictură realizată de părintele
Gabriel Sibiescu

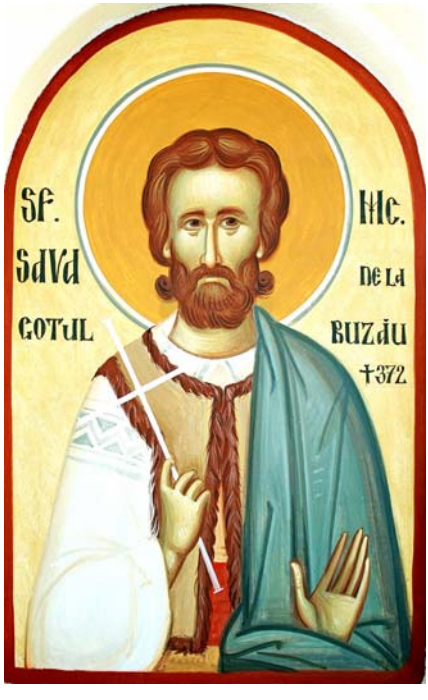

Sfântul SAVA de la BUZĂU

pictură realizată de pictorul

Ioan Popa

Sfântul SAVA de la BUZĂU

pictură realizată în Grecia de Hristou Thomas

Sfântul SAVA de la BUZĂU

pictură realizată de Rădița Dinu